

थिमी टाइम्स

Thimi Times WEEKLY

साप्ताहिक

वर्ष १८

अङ्क २०

ने.सं. ११४५ थिंगलागा तृतीया

पुस ०३ गते बुधवार, २०८१

18 Dec. 2024 Wednesday

पृष्ठ ८

मूल्य रु १०/-

सरकारको गोप्य कुण्डली र अहिलेसम्म नमिलेका भविष्यवाणी

काठमाडौं । देशमा अहिले नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेको गठबन्धनको सरकार रहेको छ । यी दुई शक्ति वास्तवमा एकअर्काका विपरित नीति, कार्यक्रम, सोच र सिद्धान्तबाट परिचालित राजनीतिक शक्ति हुन । अर्थात् यीनको राजनीतिक सिद्धान्त र राज्य सञ्चालनको मोडालिटीसमेत भिन्न छ । अर्को शब्दमा भन्नु पर्दा यी दुई विपरित ध्रुवका राजनीतिक पार्टी हुन । जसको निर्वाचनको समयमा समेत तालमेल हुने गरिएको छैन । तर नेपालको राजनीतिमा अहिले राज्यसत्ताको कुसीमा बस्न राजनीतिक विचारधारा नै मिल्नु पर्छ भन्ने छैन, जसको जोसँग पनि तालमेल हुन सक्छ । यो देशको लागि राजनीतिक पार्टीहरू राजनीतिक बेइमानी

हो । यहाँ राजनीतिक दलको ध्येय नै सत्ताको कुसीमा पुग्ने देश र जनता अनि राज्यको विषयमा कुनै सरोकार नराख्ने र जे आउँछ बाँदिर खाने प्रवृत्ति हावी हुँदै गइरहेको छ, यो नै देशको अस्थिर राजनीतिको उपज पनि हो । यसैको कारण पनि देशमा सरकार फेरबदलको बहस पटक-पटक दोहोरिने गरेको छ । सत्तासाभेदार कांग्रेस-एमालेका शीर्ष नेताविरुद्ध भदौ १० गते काठमाडौंमा गौरा पर्व समारोहमा नाराबाजी भएपछि एकपटक सरकार ढालिने चर्चा भयो । दशैको समयमा फेरि त्यस्तै भयो । अहिले पनि सरकार परिवर्तनको बहस राजनीतिक वृत्तमा चलिरहेको नै छ । सरकार परिवर्तन हुँदैछ

भनेर अफवाह फैलिनुमा युट्युब र फेसबुकका विश्लेषकहरू हावी देखिएका छन् । सरकार परिवर्तन, सहकारी ठगी, डोनाल्ड ट्रम्पको जीत, सन्दीप लामिछानेदेखि शिखर धवन र आशिका तामाङदेखि तोसिमा कार्कीसम्मको बारेमा एकै विद्वानले युट्युबमा धारावाहिक दिन्छन् ।

चिया पसलमा पनि यस्तै गफ हुने गरेको छ । तर आकलनभुक्कल पुरदा त्यस्ता ठाउँमा पनि त्यही गफ गरेको सुनिन्छ- 'सरकार कहिले ढल्छ ?' मानिसलाई अरू कुराको जवाफ चाहिएको छैन, केवल एउटै प्रश्नको जवाफ चाहिएको छ- 'सरकार कहिले ढल्छ ?' मानौं, नेपालमा सरकार गठन/विघटनको राजनीतिक सिरिज चलिरहेको छ । यो हुनुको कारण पनि सायद नेपालमा राजनीतिक दलहरू सिद्धान्त र नीतिमा नचलेकोले हुन सक्दछ । सरकार बनेको भर्खर ६ महिना पूरा भएको छ । तर, गठन भएको दिनदेखि नै मानिसहरूले सोधिरहेका छन्, 'सरकार कहिले ढल्छ ?' यस अधि बनेको नेपाली कांग्रेस र नेकपा माओवादी केन्द्रसहितको रास्वपा, समाजवादी र केही मधेशवादी दलहरू मिलेर बनेको सरकार पनि पुरा वर्ष दिन बित्न

नपाउँदै ढलेको थियो । अहिले काममा व्यस्त हुनेलाई भन्दा चियापसलमा फाल्नु कुरा गरेर बस्ने बेरोजगारलाई धेरै चासो हुन्छ, सरकारको भविष्यबारे । मानौं कि, चलिरहेको सरकार ढलेर नयाँ बनेपछि देशका यावत समस्या समाधान हुनेछन् ।

'सरकार कहिले ढल्छ ?' भन्ने नेपाली समाजमा महारोग बनेको छ । के वास्तवमा फेरि सत्ता समीकरण फेरबदलको गृहकार्य चलिरहेको हो ? शेरबहादुर देउवाको नेतृत्वमा सरकार गठन भएको सय दिन नपुग्दै तत्कालीन विपक्षी दलका नेता केपी शर्मा ओलीले आवश्यक ठाने एक हप्तामै सरकार ढाल्ने चेतावनी दिएका थिए- कात्तिक ३, २०७८ सालमा ।

'अहिले पनि यो सरकार ढाल्दिऊँ भन्ने हो भने एक हप्तामा ढल्छ । यस्तै साँठगाँठ र गठबन्धन गर्ने हो भने त हामी सात दिनभित्र ढालिदिन्छौं । लोभीपापीहरू छन्, दिए भइयो नि, ढलिहाल्छ नि ! दिए सिध्दने कुरा छ त्यहाँ,' पार्टीको बागमती प्रदेश अधिवेशनलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा ओलीले भनेका थिए । सरकार ढल्ने विश्लेषण गरेकाहरू र ढल्छ भनेर प्रतीक्षा गरेकाहरूलाई खासै शुभ संकेत छैन । धेरैको आशंका थियो- 'ओलीले चीनमा बीआरआई ऋण सम्झौता गर्छन् र त्यसको असरले सरकार ढल्छ ।' ओलीको चीन भ्रमणका बेला बीआरआई फ्रेमवर्क सम्झौतामा हस्ताक्षर भयो, तर ऋण लिने सम्झौता नभई कांग्रेसले तयार गरेको ड्राफ्टमा । तर नेपालमा यही

बाँकी पेज ७ मा

२१औं ज्यापु दिवस हर्षोल्लासपूर्वक मनाइयो

काठमाडौं । २१ औं राष्ट्रिय ज्यापु दिवस देशभरका ज्यापू समुदायले आज हर्षोल्लासका साथ मनाएका छन् ।

यःमरी पुन्हिका दिनमा मनाइँदै आइरहेको ज्यापू दिवस नाथेश्वर छुट गुथि वटुटोलको संयोजकत्वमा वटुटोलबाट र्याली तथा परम्परागत भाँकीका साथ

सुरु भएको थियो । "पुर्खाको सम्भना, हाम्रो संस्कृति, हाम्रो परम्परा" यो वर्षको नारा रहेको छ ।

काठमाडौं महानगरपालिकाका उपप्रमुख सुनिता डङ्गेल र्यालीको समुद्धाटन गर्नुभएको थियो । बाँकी पेज ७ मा

एक दशकमा १० हजार बढीको मृत्यु

काठमाडौं । रोजगारको सिलसिलामा विदेशमा श्रमिकको रुपमा विदेश जाने नेपालीहरूको मृत्यु हुने संख्या डरलाग्दो देखिएको छ । पछिल्लो एक दशकको तथ्यांक हेर्दा १० हजारभन्दा बढी नेपालीले विदेशमा ज्यान गुमाएका छन् ।

गत आवामा मात्र १ हजार ४ सय ९२ नेपाली श्रमिकले ज्यान गुमाएको र ५ सय ७८ जना अंगभंग भई स्वदेश फर्किएको वैदेशिक रोजगार बोर्डको तथ्यांकले देखाएको छ । ०७१/७२ मा ६ महिला र १ हजार पुरुषको प्रवासमा ज्यान गएको थियो । २०७२/७३ सम्म अर्थात् १० वर्ष अवधिमा

वैदेशिक रोजगारी क्रममा १० हजार २ सय ७८ नेपालीले ज्यान गुमाएका छन् ।

गत आवामा मात्र १ हजार ४ सय ९२ नेपाली श्रमिकले ज्यान गुमाएको र ५ सय ७८ जना अंगभंग भई स्वदेश फर्किएको वैदेशिक रोजगार बोर्डको तथ्यांकले देखाएको छ । ०७१/७२ मा ६ महिला र १ हजार पुरुषको प्रवासमा ज्यान गएको थियो । २०७२/७३ सम्म अर्थात् १० वर्ष अवधिमा

बाँकी पेज २ मा

भक्तपुर महोत्सवको समापनसँगै मध्यपुर महोत्सव हुने

भक्तपुर । ५ दिने भक्तपुर महोत्सव गत २८ मङ्सिरबाट शुरु महोत्सवले भक्तपुर नगर बेहुली भई आकर्षक र जीवित संग्राहलयको रुपमा सजिएको भक्तपुर नगरपालिकाले २५ वर्षपछि आयोजना गरेको महोत्सव हेर्न दैनिक १ लाख बढी पर्यटक भक्तपुर भित्रिएका नगरपालिकाको भनाइ छ । आन्तरिक पर्यटक तान्ने मुख्य उद्देश्य रहेको नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले बताएका छन् । एक पटक भक्तपुर आउने पर्यटक पटक पटक आउने गरी पर्यटकीय क्षेत्रलाई व्यवस्थित बनाइएको उनले बताएका छन् ।

महोत्सवमा बाँसुरी बाजा प्रतियोगिता, भजन, नौबाजा, नगरा वादनलगायत परम्परागत र आधुनिक सास्कृतिक नाचले पर्यटक तानिएका छन् । परम्परागत बाद्यवादन, खेलकुद,

भेषभुषा र जात्रापर्वको जिवन्त प्रस्तुतीले महोत्सव भक्तपुर चिन्ने-चिनाउने अवसर बनेको छ । पुस्तक प्रदर्शनी, परम्परागत पेशा र शीपको प्रदर्शनी घरेलु उत्पादनको प्रदर्शनीले भक्तपुरको ज्ञान र शीप उजागर गर्ने प्रयत्न गरिएको देखिन्छ ।

खाना महोत्सव, दही महोत्सव, दिपावली त्यसका अलावा पानीमा चल्ने साइकल, ढुंगा र बालमैत्री खेलहरू र

साहित्यिक एवं सास्कृतिक कार्यक्रमहरूले महोत्सवलाई मनोरन्जनपूर्ण बनाएको पर्यटकहरू बताउँछन् । महोत्सवमा चोर्के पिच्छे फरक अनुभूती गर्न पाइने महोत्सवमा स-पारिवार आएका आगन्तुकहरूको भनाइ छ ।

भक्तपुर नगरमा ३२ क्षेत्रमा फरक फरक विषयको प्रस्तुती रहेको छ । कला र संस्कृतीको अत्यन्तै धनी भक्तपुर नगर विश्व सम्पदा सूचीमा सुचिकृत रहेको प्राचिन शहर हो । भक्तपुर भ्रमण नगरेकाहरूका लागि भक्तपुर महोत्सव एक अवसरको रुपमा रहेको छ । सानो नगर भएपनि एउटा भ्रमणले पूरै भक्तपुर हेर्न

बाँकी पेज ७ मा

कहिले बन्छ "जनताको सरकार, नेपाल सरकार" ?

अश्विन दाजी

केही दिनअघि भारतीय प्रधानमन्त्रीका एकजना पूर्व निजी सुरक्षा अधिकारी लक्की विष्टले नेपाल सरकार एक महिनाभित्रै ढल्ने दाबी गरे ।

पूर्व 'रअ एजेन्ट' विष्टले नवभारत टाइम्ससँगको अन्तर्वार्तामा आफूसँग नेपालको सरकार ढल्ने सूचना रहेको दाबी गर्दै भनेका छन्, 'केही दिनपछि एउटा अर्को समाचार सुनिनुहुनेछ, नेपाल सरकार ढल्नेवाला छ । १० दिन १५ दिन भित्र खबर आउनेवाला छ कि फेरि सरकार ढल्दैछ । जुन दुई महिनाअघि बनेको थियो ।'

त्यसो त नेपाल सरकारका वर्तमान नेतृत्व अर्थात् प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली केही हप्ताअघि चीन भ्रमणमा गएर फर्किए लगत्तै सरकार ढल्छ भनेर निकै चर्चा हुन्थ्यो । ओली नेतृत्वको टोली

चीन पुगे, फर्किए । फर्किएको पनि हप्तादिन बढि भइसक्यो । उनी चीन जाने तयारी गर्दागर्दै र नफर्किएसम्म ओली आउने बित्तिकै सरकार ढल्छ भनेर दाबी गर्नेहरू केही दिन यता चुपचाप थिए ।

तर, फेरि विष्टको अन्तर्वार्ता सार्वजनिक भएसँगै पुनः सरकार ढल्दैछ भन्दै सामाजिक संजाल भर होहल्ला मच्चाई रहेका छन् । त्यो होहल्ला मच्चाउने को हुन ? राजनीतिक दलका नेता कार्यकर्ता ? नेताका आडमा सरकारलाई 'मौरिको चाका' जसरी निचोरेर स्वार्थसिद्धि गर्न पत्किएकाहरू ? सत्ताधारी विचौलीया ?

अन्यथा, देशमा आफ्नो भविष्य सुनिश्चित नदेखेर विदेश पलायन हुनकै लागि पासपोर्ट वोकेर दलाललाई पैसा बुझाउन दौडिरहेका नेपालीलाई सरकार ढल्दा के चिन्ता ? संघर्षले थाकेर सडकका पेटिमा भोकभोकै दौडधुप गरिरहेका नेपालीलाई सरकार ढल्दा के को

दुख ? गरिवीकै कारण उपचार नपाएर मृत्युको पर्खाईमा बसेका नेपालीलाई सरकार ढल्दा के को पिडा ? अन्यायमा परेर न्याय माग्न जाँदा सत्ताको बतासबाट थप पिडित बनेपछि आँसु बगाउँदै हिँडेका नेपालीलाई सरकार ढल्दा के को ढाढस ? गरिव, असहाय, निमुखा अनि चाकडी गर्न नजान्ने नेपालीलाई सरकार ढल्दा अनि फेरिदा के को खुसी ?

चर्को राजनीतिक अस्थिरता र उथलपुथलबाट पिल्सिएर सरकार प्रति अपनत्व भाव गुमाएका नेपालीलाई लागि सक्यो, 'जुन जोगी आए पनि कानै चिरेको ।'

खैर, आफूलाई पुर्व 'रअ एजेन्ट' बताउने विष्टले २ महिना अघि बनेको नेपाल सरकार फेरि ढल्दैछ भनेका थिए । विष्टकै कुरालाई लिएर सामाजिक संजालमा होहल्ला मच्चाउने उनीहरू यस्ता छन्, कसैले 'कागले कान लग्यो'

बाँकी पेज ७ मा

आदिवासी सवाललाई बौद्धिकीकरण हुन नसकेको – मन्त्री गुरुङ

काठमाडौँ । सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्री तथा सरकारका प्रवक्ता पृथ्वी सुब्बा गुरुङले नेपालको आदिवासी जनजातिका सवाललाई बौद्धिक जगतले नपत्याएको बताउनु भएको छ ।

‘आदिवासी आन्दोलनमा बौद्धिकरण हुन सकेको छैन, यसै कारण आदिवासीको सवाललाई राजनीतिक क्षेत्र, कर्मचारीतन्त्रले नपत्याएको हो ।’ आदिवासीको संवैधानिक निकाय आदिवासी जनजाति आयोगले शुक्रबार राजधानीमा आयोजना गरेको दुइ दिवशिय आदिवासी ज्ञान सम्मेलनको उद्घाटन गर्दै सरकारका प्रवक्ता गुरुङले भन्नु भयो ‘आदिवासी आन्दोलन उपनिवेशीकरण विरुद्धको हो । अहिले उपनिवेशकारीहरूले उपनिवेश खडा गर्दैछन् । पुँजी र प्रविधि प्रयोग गरेर आर्थिक उपविश खडा गर्छन् । यस्ता विषयमा आदिवासी आन्दोलन मौन भएको पाएको छु ।’

आदिवासी जनजातिहरु जल, जंगल र जमिनका मालिक भएपनि यो अधिकार क्रमशः खोसिएको उहाँले टिप्पणी गर्नु भयो । ‘ खानी, खनिज तथा जलविद्युतले आदिवासीको भूमि र भूभाग खतम पारि सक्थे ।’ उहाँले यसै प्रसंगमा थप्नु भयो -‘अब २८ हजार मेघावाटको जलविद्युत उत्पादन हुँने योजना छ । यो सबै आदिवासीलाई

प्रभाव पार्ने विषय हो । यस सम्बन्धी आदिवासी आन्दोलनले बौद्धिक विमर्स गरेको पाएको छैन ।’

नेपालले आदिवासीको अधिकार सम्बन्धी विभिन्न अन्तराष्ट्रिय सन्धी र महासन्धीहरुमा हस्ताक्षर गरेको स्मरण गर्दै मन्त्री गुरुङले यसको कार्यान्वयनमा आदिवासीजन्य संघसंस्थाकै पहल आवश्यक पर्ने बताउनु भयो ।

यही प्रसंगमा उहाँले संयुक्त राष्ट्रसंघको विभिन्न संरचनामा आदिवासीको सहभागिता सम्बन्धी पनि प्रश्न गर्नु भयो । नेपालका आदिवासीहरूको समस्या अन्तराष्ट्रिय मञ्चमा पुग्न नसकेको उहाँको धारणा थियो । ‘केही मानिसहरु संयुक्त राष्ट्रसंघको फोरममा जान्छन् । फोटो खिचेर फर्कन्छन् । आदिवासीको माँग र मुद्दालाई ‘ प्रोजेक्ट’ मात्र बनाइएकोछ ।’

उहाँले आदिवासी आन्दोलनले अन्तराष्ट्रियकरण पनि हुन नसकेको र देश भित्र स्थानीयकरण पनि गर्न नसकिएको बताउनु भयो । ‘गार्उमा आइएलओ महासन्धी नम्बर १६९ वारे थाहा नै छैन । युएनड्रिपको त कुरै नगर्ौ ।’

नेपालका राजनीतिक दललाई यी विषयमा सहमत गराउने र उनीहरूलाई ‘कम्भीन्स’ गर्ने कुनै प्रयास नभएको उहाँको भनाइ थियो ।

अन्तराष्ट्रिय कानुनले

स्वतन्त्र, पूर्व जानकारी सहितको सहमति (एफपीक)को अधिकार आदिवासीलाई दिएको छ । तर यस सम्बन्धी कुनै छलफल भएको आफूले थाहा नपाएको पनि उहाँले बताउनु भयो । अहिले विभिन्न परियोजनाले समुदायको लागि सामाजिक उत्तरदायीको बजेट (सिएसआर) उपलब्ध गराउन थालेको छ । यो एफपीककै प्रावधान हो । तर यस सम्बन्धी पनि समुदायलाई जानकारी नभएको बताउनु भयो ।

यस अघि नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघका अध्यक्ष गेल्जे लामा शेर्पाले अन्तराष्ट्रिय सन्धी महासन्धीको कार्यान्वयनको प्रसंग उठाउनु भएको थियो । अध्यक्ष शेर्पाले संविधान संशोधन सम्बन्धी महासंघले बृहत परामर्स कार्यक्रम राख्न चाहेको बताउनु भएको थियो । संविधान संशोधनका विषयमा पनि मन्त्री गुरुङले आदिवासीको अधिकार कटौति गर्ने गरी संविधान संशोधन हुनै नसक्ने बताउनु भयो । ‘संविधानको प्रस्तावनामा भएको धर्मनिरपेक्ष, संधीयता र समावेशीतालाई चलाउनु सकिँदैन । संविधान संशोधनबाट आदिवासी जनजातिको अधिकार खोसिने हैन, थप्ने काम हुन सक्छ ।’

राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति उत्थान प्रतिष्ठानका उपाध्यक्ष रेशम गुरुङले आदिवासी जनजाति आयोग र प्रतिष्ठानको कार्यक्षेत्रबारे भ्रम

रहेको हुँदा यसको निवारण गर्न आवश्यक रहेको बताउनु भयो ।

थारु आयोगका अध्यक्ष विष्णु चौधरी समेतले बोल्नु भएको उद्घाटन सत्रमा आयोगका अध्यक्ष राम बहादुर थापा मगरले स्वागत मन्तव्य र प्रथाजनित संस्था सम्बन्धी डा. कुन्साङ योन्जनले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

प्रथाजनित संस्था सम्बन्धी दश कार्यपत्र

सम्मेलनमा विभिन्न अनुसन्धानकर्ताहरूले फरक फरक जातिका बारे अनुसन्धानात्मक कार्यपत्रहरु प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । पहिलो सत्रमा आदिवासी ह्योल्मोको प्रथाजनित संस्था ह्युलठिमबारे कुमार यात्रु र टासी लामा ह्योल्मोको प्रस्तति थियो भने डा. सोम बहादुर धिमालले धिमाल जातिको परम्परागत संस्था माभी वाराङबोर आफ्नो प्रस्तुति राख्नु भएको थियो ।

यसै गरी नेवारहरूको गुठीबारे मल्ल के सुन्दर, याक्थुङ लिम्बुहरूको न्याय प्रणालीबारे डा. क्षितिज सुब्बा, र गुरुङहरूको प्रथाजनित संस्था नालसभा बारे खिम घलेले आफ्नो प्रस्तति राख्नु भएको थियो ।

शनिवार डा. कृष्णराज सर्वहारी, डा. पासाङ शेर्पा, अजितमान तामाङ, चन्द्रकुमार राई हतुवाली र डा. मीन श्रीको विभिन्न प्रथाजनित संस्थाका बारे प्रस्तुति रहेको छ । इन्डिजियस

“नवीकरणीय ऊर्जा” तर्फ उन्मुख जापान

एजेन्सी - कोइला र ग्याँसमाथिको निर्भरता घटाउन जापानले सन् २०४० सम्ममा नवीकरणीय ऊर्जालाई आफ्नो ऊर्जाको शीर्ष स्रोत बनाउने योजना बनाएको छ ।

नयाँ योजनाअन्तर्गत सन् २०४० सम्ममा विद्युत् उत्पादनमा सौर्य र वायुजस्ता नवीकरणीय ऊर्जाको अंश ४० देखि ५० प्रतिशत पुग्ने अपेक्षा गरिएको हो ।

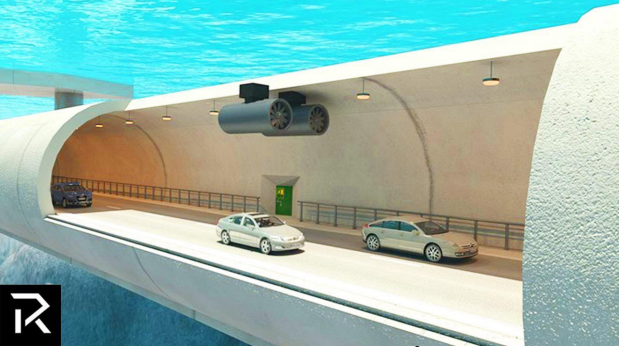
यो अधिल्लो वर्षको २३ प्रतिशत र सन् २०३० सम्ममा ३८ प्रतिशत कायम गर्ने लक्ष्यभन्दा बढी हो । प्राकृतिक स्रोत तथा ऊर्जा निकायले जारी गरेको योजनालाई सरकारी विज्ञहरूले समीक्षा गरी स्वीकृतिका लागि मन्त्रिपरिषदमा पेश गर्ने भएका छन् ।

जापानले ऊर्जा आपूर्ति र डेकार्बोनाइजेसन दुवै सुनिश्चित गर्न एउटै ऊर्जा स्रोतमा धेरै निर्भर हुनबाट बच्ने लक्ष्य राखेको मस्यौदामा भनिएको छ । यसले युक्नेन युद्धदेखि मध्यपूर्वको अशान्तिस्ममका ऊर्जा रेखाहरूलाई असर गर्ने भूराजनीतिक चिन्ताहरू पनि नवीकरणीय र आणविक ऊर्जामा परिवर्तन भएको बताएको छ ।

सन् २०२३ मा जापानको लगभग ७० प्रतिशत विजुलीको आवश्यकता कोइला, ग्यास र तेल जलाउने विजुली प्लान्टहरूले पूरा गरेको थियो । यो सङ्ख्या सन् २०४० सम्ममा ३० देखि ४० प्रतिशतमा झर्ने सरकारको चाहना छ । यसअघि घोषणा गरिएको सन् २०३० लक्ष्यमा हाइड्रोजन र अमोनिया समावेश गर्दा ४१ प्रतिशत वा ४२ प्रतिशत थियो ।

नयाँ योजनाहरूले सन् २०२३ मा ९८५ बिलियन किलोवाट घण्टा (केडब्ल्युएच) बाट सन् २०४० सम्म समग्र विजुली उत्पादनमा १० देखि २० प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरेको छ ।

नर्वेजियन सागर मुनि बनाइदै सबैभन्दा लामो र गहिरो सुरुङ ।

एजेन्सी । नर्वेले सुरुङ भित्र संसारको सबैभन्दा लामो र गहिरो सुरुङ (रोगफास्ट टनेल नर्वे) निर्माण गरिरहेको छ । यसमा दैनिक ६ हजार सवारी साधन चल्न सक्नेछन् । यसको विशेषता थाहा पाएर तपाईं पनि छक्क पर्नुहुनेछ ।

विश्वमा यातायाललाई सहज बनाउन र व्यापार व्यवसाय र सुविधाका लागि लामो राजमार्ग निर्माण भइरहेका छन्, पहाडमा सुरुङ खन्ने काम भइरहेको छ । तर नर्वेले अचम्मको प्रयोग गरिरहेको छ । उनले समुद्रमा विश्वको सबैभन्दा लामो र गहिरो सुरुङ ‘द रोगफास्ट’ निर्माण गर्दैछ, जसमा १०० किलोमिटर प्रतिघण्टाको गतिमा कारहरू दौडन सक्नेछन् । यति मात्र होइन, दूरी पनि आधा हुनेछ र यात्रामा लाग्ने समय पनि निकै कम हुनेछ ।

यद्यपि जापान र चीन सुरुङका लागि प्रसिद्ध छन् । टोकियोको यामाते सुरुङ १८.२ किलोमिटरसम्म फैलिएको छ । तर मेट्रो रिपोर्टका अनुसार नर्वेले संसारकै सबैभन्दा लामो र गहिरो सुरुङ निर्माण गरेको छ । २४ दशमलव ५१ किलोमिटर लामो लार्डल र आयरल्याण्डको बीचमा यो सुरुङ निर्माण गरिएको हो । सुरुङ समुन्द्रमा १ हजार ३ सय फिटको गहिराइमा छ । यसको मतलब यो गहिराइमा कारहरू पानीमुनि दौडनेछन् । यो सुरुङले नर्वेको रोगल्याण्ड काउन्टीको रान्डबर्ग र बोकेन नगरपालिकालाई जोड्नेछ ।

यसको विशेषता पनि जान्नुहोस्

हाल, रान्डबर्ग र बोकान बीचको यात्रा १५ घण्टा भन्दा बढी लाग्छ, तर विज्ञहरूका अनुसार सुरुङ निर्माण पछि यो दूरी १० घण्टा मात्र हुनेछ ।

यति मात्र होइन, जाडो, वर्षा वा हावाहुरी सबै मौसममा खुला रहनेछ । यसले हिमपातका कारण अहिलेसम्म यात्रा गर्न नसकेकालाई पनि सहज हुने छ ।

यो सुरुङको क्षमता यति छ कि यसबाट दैनिक ६ हजार सवार िसाधन आवतजावत गर्न सक्नेछन् । यसलाई धेरै सहरसँग कनेक्टिभिटी दिइएको छ, जसका कारण ती सहरको दूरी पनि निकै कम हुनेछ ।

कति खर्च हुनेछ

टेलिग्राफको रिपोर्टका अनुसार यो सुरुङ बनाउन ४६ अर्ब डलरभन्दा बढी खर्च लाग्ने भएको छ । यो २०३३ मा तयार हुनेछ । अर्थात् निर्माण हुन अझै ९ वर्ष लाग्ने छ । सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण कुरा यो पर्यटकहरूको लागि आकर्षणको केन्द्र हुनेछ । अहिलेसम्म धेरैजसो पर्यटक डुङ्गाबाट जाने गर्दथे तर अब यो सुरुङमार्गबाट जुनसुकै ठाउँमा जान पाउने भएका छन् ।

गुठीको संरक्षण गर्न कानुन बनाउनुपर्छ भन्दा विरोध गरियो: प्रधानमन्त्री

काठमाडौँ । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले राजनीतिक अस्थिरता अन्त्य गर्दै देशलाई विकृतिबाट सुकृतितर्फ लानका लागि वर्तमान संयुक्त सरकार बनेको स्पष्ट गर्नुभएको छ ।

ज्यापु संस्कृति विकास कोषद्वारा आज वसन्तपुरमा आयोजित २१औँ राष्ट्रिय ज्यापु दिवसमा समारोहलाई सम्बोधन गर्दै प्रधानमन्त्री ओलीले मुलुकमा भएको राजनीतिक परिवर्तनलाई धरापमा पार्ने र परिवर्तनमा योगदान गरेका दललाई अनावश्यक भ्रम फैलाएर बदनाम गर्ने कोशिस भएकाले ठूलाठूला दलको सहकार्यमा सरकार बनेको बताउनुभयो । यो सरकार केवल सरकार बनाउनका लागि नभई मुलुकका समृद्धि र स्थिरताको यात्रालाई अगाडि बढाउन गठन भएको उहाँको भनाइ थियो ।

“गुठीको संरक्षण गर्न कानुन बनाउनुपर्छभन्दा मविरुद्ध भ्रम फैलाइएर विरोध गरियो । प्रहार गरियो । भ्रष्टाचारमा उजुरी परेका माथि २० औँ वर्षसम्म होइन सकेसम्म छिटो र बढीमा पाँच वर्षभित्र छिनोफानो हुनुपर्छभन्दा भ्रष्टाचार गरेकालाई बचाउन खोज्यो भनेर गलत प्रचार गरियो । यस्ता हल्लाहरु नेपालमा भाँडभैलो मच्चाउने प्रयासका उपज हुन्”, प्रधानमन्त्री ओलीले भन्नुभयो, “नेपाल भाँड्नुका लागि र हाम्रो एकता भत्काउनका लागि कतिपयले हल्ला

गर्ने गरेका छन् तर हामी साम्प्रदायिक विदषका पछाडि होइन, सामाजिक सदभावमार्फत राष्ट्रिय एकता ल्याउन चाहान्छौँ । यो जातलाई खेद, अर्को जातलाई खेद भन्दैनौँ । बैकको ऋण नतिर भन्दैनौँ । नयाँ नेपाल निर्माणको महान अभियानमा हामी छौँ । नेपाललाई गरिबीबाट समृद्धि र सुखी बनाएरै छाड्नेछौँ ।”

प्रधानमन्त्री ओलीले अहिले आफूहरूले जे दुःख भोगेका छौँ त्यस्ता दुःखः हाम्रा छोरानातिहरूले दुःख भोग्नु नपर्नेास भनेर सरकारले गम्भीरताका साथ काम गरिरहेको जनाउँदै सबै जाति, भाषी, आस्था र विश्वासका मानिस एकजुट भएर समाजलाई सभ्य र एकतावद्ध बनाउन आवश्यक रहेको बताउनुभयो । सामाजिक सञ्जालमा सुन्न र हेर्न नसकिने भाषा होइन, सभ्य र सुसंस्कृत हुँदै आत्मीयता र भ्रातृत्वका साथ नेपाल र नेपालीको एकता बचाउन पनि आग्रह गर्नुभयो ।

नेवारी संस्कृतिले विश्वमा पहिचान दिएको छ

नेपालका सबै संस्कृतिभन्दा नेवारी संस्कृति इतिहास, निरन्तरता र मौलिक संस्कृति भएको संस्कृति भएको उल्लेख गर्दै उहाँले ज्यापु संस्कृतिलाई अगाडि बढाउन सफलता मिलोस् भनी कामना गर्नुभयो । राज्यकोषमा धेरै रकम नभए पनि ज्यापु दिवस मनाउन नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट रु

इतिहासविद् स्वर्गीय मञ्जुल याक्थुम्बा स्मृतिग्रन्थ

इतिहास तथा संस्कृतिविद् मञ्जुल याक्थुम्बा किरात जातिको एकता र आदिवासी पहिचानका निम्ति एक अथक योद्धा रहेको विज्ञले बताउनु भएको छ ।

किरात याक्थुङ चुम्लुङले प्रकाशन गरेको ‘मञ्जुल याक्थुम्बा: प्रशासन-समाज-इतिहास’ स्मृतिग्रन्थ विमोचन समारोहमा उहाँको योगदानको चर्चा गरिएको छ ।

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका पूर्वकुलपति बैरागी काइँला, मञ्जुलकी धर्मपत्नी बिमला निङ्लेखु याक्थुम्बा, पूर्वमन्त्री तथा राजदूत दीपकुमार उपाध्याय, दुर्गामणि देवान, चुम्लुङका अध्यक्ष प्रेम यत्तेन र डा. कमल तिगेलाले मंसिर २९ गते शुक्रबार उक्त स्मृतिग्रन्थ सार्वजनिक गर्नुभएको हो ।

याक्थुम्बाको जन्म विक्रम संवत् १९९२ सालमा ललितपुरको तिखेदेवलमा भएको थियो । भने उहाँको निधन २०८० कार्तिक १२ गते भएको हो । उहाँको पूरा नाम मञ्जुलकुमार सिंह याक्थुम्बा भएपनि

समाजमा मञ्जुल याक्थुम्बा नामले परिचित हुनुहुन्थ्यो । राजनीतिशास्त्र र इतिहास विषयमा स्नातकोत्तर उहाँले ३८ वर्ष सरकारी सेवा गर्नुभएको थियो । २०४९ सालमा अवकासपछि लिम्बू जातिको सामाजिक संस्था किरात याक्थुङ चुम्लुङमा रहेर काम गर्नुभएको थियो । चुम्लुङको काठमाडौँ उपत्यका तदर्थ समितिको अध्यक्ष हुँदै केन्द्रीय कार्यसमितिको उपाध्यक्ष र दुई कार्यकाल अध्यक्ष भएर समाजको नेतृत्व गर्नुभएको थियो । त्यसैगरी याक्थुम्बाको अध्यक्षतामा लिम्बू, राई, याक्खा, सुनुवार जातिलाई एकतावद्ध गरी किरात समन्वय समिति गठन गरी अस्तित्वमा रहेको छ ।

‘मञ्जुल याक्थुम्बा एक कुशल प्रशासक हुनुहुन्थ्यो,’ याक्थुम्बासँग सहकार्य गर्नुभएका किरात राई यायोक्खाका तत्कालीन महासचिव राजबहादुर राईले भन्नुभयो, ‘उहाँको नेतृत्व क्षमताले गर्दा किरात जातीय एकतावद्ध भएर हुनसक्यौँ । तत्कालीन पशुपति वनकालीमा

थिमि टाइम्स

– छिमेकी तथा आफना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

- प्रेमचन्द

सम्पादकीय

त्रिविमा पुनः दलगत भागबन्डा !

त्रिभुवन विश्वविद्यालय देशकै ठूलो र पुरानो भए पनि विश्वविद्यालय हो । तर यही त्रिविमा बेथितिहरु भइरहने समाचारहरु प्रकाशन भइरहन्छ । बिगतमा नेपालको शिक्षा क्षेत्रमा उच्च शिक्षा हासिल गर्ने एकमात्र बिश्वविद्यालयको रुपमा रहेको त्रिविमा अहिलेसम्म स्थिति बस्न सकेको छैन । विशेषगरी नेपालमा दलगत राजनीति शुरुभए यता पदाधिकारीको नियुक्तिमा भएको दलगत भागबन्डाले त्रिविको प्रकृति र प्रवृति अप्राज्ञिक हुन पुगेको छ ।

यसकै कारण पनि त्रिविको शैक्षिक क्षमतामा कमि आइरहेको र विद्यार्थीहरुको अभावमा त्रिविका कयौं कलेजहरु बन्द हुने अवस्थामासमेत पुगी सकेको छ । तर पनि दलका नेता तथा कार्यकर्ताहरुलाई देशकै सस्तो सुलभ र उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने प्राज्ञिक निकायको हविगत प्रति कुनै चासो नरहेको देखिन्छ ।

केही गत वर्ष एकाएक त्रिविमा उपकुलपतिलगायतका पदाधिकारी योग्यताका आधारमा नियुक्ति गरिने उद्घोष निकै चर्को स्वरमा गरिएको थियो । केही दशकसम्म दलगत भागबन्डामा पदाधिकारी नियुक्त गरिँदै आएको त्रिविमा योग्यताको आधार अपनाइने निर्णयले सुधारको आशा जगाएको थियो ।

पछिल्ला नियुक्तिहरुमा त स्पष्ट देखिनेगरी दलगत भागबन्डाभएकोछ।यद्यपि,योग्यताकोआधारमानियुक्ति गरिएको देखाउन छनोट समितिदेखिका प्रक्रियाहरु पनि अपनाइएको थियो । समितिहरुले सिफारिस गरेकै नामबाट नियुक्त गरिए पनि दिन र अन्य पदाधिकारीमा अन्ततः दलगत भागबन्डा भइछाइयो ।

पञ्चायत कालमा पनि त्रिविको पदाधिकारीहरुमा सत्ताका बफादारहरु नै नियुक्त हुन्थे । कतिपय उपकुलपतिहरु अञ्चलाधीश भएका थिए भने अञ्चलाधीश उपकुलपति पनि बनाइएका थिए । तै पनि बाँकी पदमा अहिलेजस्तो धेरै राजनीतिक हस्तक्षेप हुँदैन थियो । तर वर्तमान लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा भने पूर्णतया राजनीतिक हस्तक्षेप हुने गरेको र दलीय भाडबण्डामा सरकारी स्वामित्वका निकायहरु चल्ने गरिएको देखिन्छ । जसको कारण आम जनमानसमा लोकतन्त्र प्रति नै वितृष्णा जागृत गराएको छ ।

सत्तामा हुनेले ‘लुटतन्त्र’को अभ्यास छाड्नु थिएन भने ‘मेरिटोक्रेसी’को आवरण नदिएको भए हुन्थ्यो । त्यस्ता पदाधिकारीले गरेको कामको जसअपजसका लागि कम्तीमा सम्बन्धित दललाई जिम्मेवार ठान्न त पाइन्थ्यो । अहिले त दलगत स्वार्थ पूरा हुने तर दोष लिन नपर्ने काइते अभ्यास भयो ।

त्रिविका पदाधिकारी नियुक्तिमा योग्यताको आधार अपनाइने घोषणाले प्राज्ञिक पदहरु दलगत भागबन्डा मुक्त हुने आशामा पछिल्लो नियुक्तिबाट तुसारो परेको छ । योग्यताको आधार (मेरिटोक्रेसी) अपनाइने अपेक्षा ‘हात्ती आयो हात्ती आयो फुस्सा’ हुनपुग्यो । यसका लागि अहिलेका कुलपतिलगायत सबै पदाधिकारी दोषी ठहरिनेछन् ।

नेपाली समाजको रणनीतिक संकट

● घनश्याम भुसाल

राज्य प्रशासन विस्तारमा खर्च बढ्दै गएको, जमीनको नापीका दौरानमा भएको भ्रष्टाचार र पहाडका स-सानो सङ्कलनबाट मध्यम वर्ग उदाएको, राजा स्वयंले शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत गरिवीविरुद्ध समृद्धिको भोक जगाएको तर पूरा गर्न नसकेको, भूमिसुधारको असफलताले पुँजी निर्माणको सम्भाव्य अवसर गुमेको, त्यसले दलाल पुँजीवादलाई विकास गर्ने अवसर दिएको, अन्तरराष्ट्रिय कारणहरुले अनुदान बन्द भएको सार्वजनिक ऋण बढ्दै गएको, राजाले भारत र पश्चिमका चासोहरु पूरा नगरेको, त्यस परि स्थितिमा राजनीतिक पार्टीहरुका नाराले धेरैलाई आकर्षित गर्दै गएको । सङ्क्षेपमा, उत्पादनले थेग्न नसकेपछि उत्पन्न संकट थेग्न नसकेपछि पञ्चायत गयो र प्रजातन्त्र आयो । अर्थात्, दलाल पुँजीवादको नेताका रुपमा पञ्चायती व्यवस्थाले संकटहरुको समाधान गर्न सकेन ।

नेपाली कांग्रेससँग उदारवादवाहेक अर्को बाटो थिएन । त्यसले पञ्चायतबाट हस्तान्तरित संकट समाधान गर्न सक्दैनथ्यो । एकातिर त्यो संकट र त्यसले बढाएका सामाजिक-आर्थिक मुद्दाहरु, अर्कोतर्फ संविधानले दिएका राजनीतिक अधिकारहरु, अर्थात् आधार र उपरिसंरचनाको त्यो अन्तरविरोध लामो समय सँगसँगै जानै सक्दैनथे । कांग्रेसको अर्थनीतिले राजस्व बढायो र केही सडक, स्कूल, अस्पताल, खानेपानी, पुल आदि बढायो । र, त्यसले नयाँ धनाढ्य वर्ग पनि जन्मायो । तर, कृषि र उद्योग कुनै ठोस परिवर्तन भएन ।

यसैबीच, नेकपा एमालेका नीतिहरुले ग्रामीण पूर्वाधार र भत्ता आदिका खर्च बढाए । त्यसले पार्टीको लोकप्रियता त बढायो तर उत्पादनमा ठोस हस्तक्षेप गर्न सकेन ।

प्रजातन्त्रले हैसियत सीमित गरिदिएको हुँदा राजाले शक्ति बढाउन चाहन्थे । नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमाले सत्ताका लागि सङ्घर्षरत थिए । भारत आफ्नो हितको खोजीमा थियो । यस्तो अवस्थामा ती सबैको निशाना संसद बन्यो ।

सांसद र संसद बदनाम हुँदै गएको अवस्थामा माओवादीले शुरुमा नेपाली कांग्रेस विरुद्ध, त्यसपछि एमाले विरुद्ध र अन्तिममा राजाका विरुद्ध जनयुद्ध गर्‍यो । पछि राजाले नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेलाई माओवादीसँग एकै ठाउँमा उभ्याइदिए । र, राजतन्त्र गयो ।

राजतन्त्रको अन्त्य नेपाली राजनीतिको असाधारण पानीढलो थियो । त्यसले नेपाली विशेषतामा जनवादी क्रान्ति सम्पन्न गरेको थियो । नेपाली कांग्रेसले त्यसलाई लोकतन्त्रको विस्तारका रुपमा बुझ्यो, उसका लागि त्यो स्वाभाविक थियो । तर, नेकपा एमाले र नेकपा माओवादीले त्यस परिघटनालाई ऐतिहासिक भौतिकवादको दृष्टिले हेर्न र बुझ्न सकेनन् । वस्तुतः त्यस असाधारण सन्धि-कालमा ती दुवै पार्टीहरु सैद्धान्तिक अन्योलमा फसे ।

जनवादी क्रान्तिले सामन्तवादको संस्थागत वैधानिक अवशेषलाई उखेलेर समाजको पुँजीवादी रुपान्तरणलाई राजनीतिक तहमा पनि सम्पन्न गरेको थियो र नयाँ समाजवादी सामाजिक आर्थिक कार्यभारको द्वार खोलेको थियो । नेकपा माओवादीले त्यस ऐतिहासिक असाधारण घटनालाई जनयुद्धका कार्यनीतिक चलखेलको अवसरका रुपमा बुझ्यो । नेपाली कांग्रेस, एमालेलगायत बुर्जुवा पार्टीहरुलाई समेत राजतन्त्रका विरुद्ध प्रयोग गरेर राजतन्त्र उखेलियो र गणतन्त्र आयो । अब संसदवादी सबै बुर्जुवा पार्टीहरुलाई समेत किनारा लगाउँदै जनवादी क्रान्तिका लागि अधि बढ्नु पर्छ भनेर बुझ्यो ।

उता, नेकपा एमालेले गणतन्त्रको स्थापनालाई जनताको बहुदलीय जनवादको उपलब्धिका रुपमा प्रचार गरेर गणतन्त्र नेकपा माओवादीको मात्रै होइन, आफ्नो पनि राजनीतिक उपलब्धि थियो भनेर स्थापित गर्न व्यस्त भयो । अर्थात् नेकपा एमालेले पनि यथास्थितिभन्दा पर देख्न सकेन । जनवादी क्रान्ति सम्पन्न भैसकेको नेपालमा जनताको बहुदलीय जनवादलाई नै सिद्धान्त र कार्यक्रमको रुपमा व्याख्या गर्‍यो । विशेष गरी नेकपा माओवादीको अन्योल कम्युनिष्ट आन्दोलनका लागि ठूलो क्षति सावित भयो ।

नेकपा माओवादीले शान्ति प्रक्रियामा आउनासाथ ‘हामीले नेकपा माओवादीको नेतृत्वमा जनवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्‍यौं, समाजवादी क्रान्तिको ढोका खोल्‍यौं, अब दलाल पुँजीवादको ठाउँमा राष्ट्रिय पूँजीको विकास गरौं’ भन्ने नारा दिएर कृषि, उद्योग, शिक्षा, स्वास्थ्य, भ्रष्टाचार विरुद्ध सुशासनजस्ता क्षेत्रमा मुलुकले भोगिरहेका समस्याहरुको समाधान गर्ने कार्यक्रम दिएर अगाडि आएको भए नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलन नयाँ उचाइका साथ अगाडि बढ्थ्यो ।

त्यसबेला नेकपा माओवादीसँग लडाकु शिविरमा रहेका करिब ३५ हजार र बाहिर रहेका समेत गर्दा करिब एक लाख पूर्णकालीन कार्यकर्ता र दुःख गर्न सक्ने समाजको तल्लो वर्गका लाखौं जनताको शक्ति थियो । सैद्धान्तिक दृष्टिहीनताका कारणले माओवादीले त्यो काम गर्न सकेन र विभाजनका अनेकानेक घटनामा फस्दै गयो ।

नेकपा एमालेको नवौं महाधिवेशन समाजवादी कार्यदिशा निर्धारणका हिसावले ऐतिहासिक उपलब्धि थियो । त्यसले आठौं महाधिवेशनका सैद्धान्तिक गल्तीहरु सच्याएको थियो । तर, मुख्य नेतृत्वमा महाधिवेशनको विचार र सिद्धान्तका विरुद्ध उभिएका कमरेड केपी ओलीलाई चुन्यो । हस्तान्तरण हुँदै आएको अर्थराजनीतिक संकटमा नेकपा एमालेको नेतृत्वले हस्तक्षेप गर्न नसक्ने कुरा त्यहीँबाटै शुरु भयो ।

अन्योलग्रस्त राजनीतिमा भूकम्पले उत्पन्न गरेको राष्ट्रिय छटपटीले जे पनि गर्न सक्थ्यो, त्यसलाई राजनीतिक पार्टीहरुले बुद्धिमानीपूर्वक संविधान निर्माणतर्फ डोर्‍याए । भारतले लगाएको नाकाबन्दीले मुलुकमा देशभक्तिको भावनाले मुलुकलाई एक ठाउँमा बाँधी राख्यो ।

०७४ को आमनिर्वाचनमा नेकपा एमाले र नेकपा माओवादी एकठाउँमा आउनु, संसदमा भण्डै दुई तिहाई सिट आउनु, पार्टी एकता हुनु र त्यस पार्टी समावादी कार्यदिशा समात्नुले कम्युनिष्ट आन्दोलनमा असाधारण सम्भावना अगाडि ल्याएका थिए । तर, कम्युनिस्ट आन्दोलनको भविष्यभन्दा ठूलो पार्टी बनाउने र सत्तामा राज गर्ने स्वार्थमा आधारित भएर गरिएको पार्टी एकत परिणाम दिएन । सरकार र पार्टीले दलाल पुँजीवादलाई नियन्त्रण र निरुत्साहित गर्दै राष्ट्रिय पूँजीको निर्माणलाई म ध्येय बनाएर अगाडि बढ्न सक्नु पर्यो।

जुन कारणले पञ्चायत गयो, जुन कारणले राजतन्त्र गयो ती कारणहरु फर्‍न विस्तार भएर आएका थिए । यता, पार्टी नेतृत्वमा गुटगत स्वार्थहरु टक्कराउँदै थिए । पार्टी अध्यक्ष तथा प्रधानमन्त्री (ओली) ले पार्टी र राजनीतिका संकटलाई पपुलिष्ट नाराहरुले ढाक्ने र मुलुकको ध्यान सस्तो प्रचारवाजीतिर लैजान थाले । संसदको विघटन र पार्टीको विभाजन भयो । केपी ओलीले संविधानमाथि नै पटक-पटक आक्रमण गरेपछि त्यसको प्रतिरोध आवश्यक हुन गयो ।

संसदको पुनर्स्थापनाले मुलुकको तात्कालिक संवैधानिक संकट त समाधान गर्‍यो, तर अस्थिर राजनीतिले आर्थिक संकट बढाउने र फेरि आर्थिक संकटले राजनीतिक संकटलाई अभ्र बढाउने दुश्चक्र भने यथावत् नै रह्यो । ०७९ को निर्वाचनमा नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमाले नै मुख्य पार्टीका रुपमा आएपछि यो संसदले मुलुकको समस्या समाधान गर्न सक्दैनथ्यो, बरु सत्ताको लुछाचुँडी बढाउँथ्यो । आज त्यही भैरहेको छ ।

तात्कालिक राजनीतिक अवस्था

संसदको विघटन र नेकपा विभाजन कम्युनिष्ट आन्दोलन र मुलुकको राजनीतिकै लागि धेरै व्यापक, गहिरो र दूरगामी दुस्प्रभाव पार्ने परिघटना हो ।

हाम्रोजस्ता मुलुकहरुमा दलाल पुँजीवादले अर्थतन्त्र र राजनीतिलाई अपहरण गर्छ अनि राजनीति र अर्थतन्त्रलाई संकटमा पारिरहन्छ । साम्राज्यवादले ती संकटहरुलाई प्रयोग गरेर राजनीति र अर्थतन्त्रमा आफ्नो नियन्त्रण कायम गर्छ । राष्ट्रिय पूँजीको विकास नै त्यस्तो उपाय हो, जसले राजनीतिलाई राष्ट्रिय र स्वतन्त्र बनाउँछ ।

राष्ट्रिय पुँजीको निर्माण कुनै न कुनै हिसावले साम्राज्यवादसँग लडेर वा जोगिएर मात्रै हुन सक्छ । त्यसका लागि समाजवादी कार्यक्रम, दूरदर्शी तथा दृढ इच्छाशक्ति भएको राजनीतिक पार्टी र बलियो जनसमर्थन प्राथमिक शर्त हुन् । बलियो जनसमर्थन हुँदाहुँदै त्यसप्रति इमान्दार नेतृत्वको अभावमा मुलुकले एउटा ठूलो सम्भावना गुमाएको छ ।

राजा महेन्द्रले भूमिसुधार गर्न नसकेपछि राष्ट्रिय पुँजीको विकासका लागि उनले एउटा अवसर गुमाएका थिए । ०४६ पछि नेपाली कांग्रेसले अर्थतन्त्रको जिम्मा बजारलाई छोडेर अर्को ठूलो अवसर गुमाएको थियो । केपी ओलीका कारणले गर्दा मुलुकले अर्को ऐतिहासिक अवसर गुमाएको छ ।

उत्पादन नगर्ने मुलुक सधैं राजनीतिक संकटमा हुन्छ । हामी आज त्यही संकटमा छौं । राजनीतिक नेतृत्वले गरेका बाचा पूरा गर्न नसक्दा जनताले धोका पाएको ठानेका छन् । गणतन्त्रका शक्तिहरुले गणतन्त्रको नेतृत्व गर्न सक्छन् कि सक्दैनन् भन्ने प्रश्न उठेको छ, जसले गर्दा जनतामा निराशा र आक्रोश बढ्दै छ ।

कम्युनिष्ट आन्दोलनमा त ठूलो मनोवैज्ञानिक आघात लागेको छ । यही मौकामा सामाजिक लफंगाहरुले सडकमा गणतन्त्रलाई दुत्कारिरहेका छन् । विचारसिद्धान्तको खिल्ली उडाइँदै छ । केपी ओलीले पपुलिष्ट राजनीतिलाई संस्थागत गरेका थिए, त्यसले अरु पार्टीका नेताहरुलाई पनि पपुलिष्ट बनाउँदै थियो । तिनीहरुको पपुलिज्ममा विचार/सिद्धान्तको जलप थियो । आजको अर्थराजनीतिक संकटले विचार/सिद्धान्त केही पनि नमिसिएको विशुद्ध ‘नयाँ’ पपुलिष्टहरु जन्माएको छ ।

जुनसुकै मुलुकको पपुलिज्म पुरानो राजनीति अर्थात् पुराना पार्टीका नालायकीको घोडा चढेर आउँछ । अहिले त्यही भैरहेको छ । प्रधानमन्त्रीका विरुद्ध नाराबाजीका घटना त्यसकै निरन्तरता हुन् ।

गएका केही दशक नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमालेलगायत राजनीतिको मूलधारमा रहेका भनिने पार्टीहरुको नेतृत्व पत्तिले दलालपुँजीवादसँग सम्भोता गरेको थियो र उनीहरुको वर्गउत्थान भएको थियो । आम नागरिकले गणतन्त्रका नायकका रुपमा हेरेका नेताहरुले त्यो भूमिका पूरा नगरेको छल्लाछल्ल भएपछि अहिले पुराना पार्टी र पुराना नेता, राज्य (खासगरी सरकार), राजनीति, विचार/सिद्धान्तको विरोध सामाजिक सम्वादको मुख्य विषय बन्दै गएको छ ।

पपुलिज्म अहिलेको विश्वव्यापी प्रवृति बनेको छ । नवउदारवादले जुन परिणामको कबोल गरेको थियो, त्यो असफल भैसक्यो भन्ने कुरा विश्व मूलधारका अर्थशास्त्रीहरुले समेत प्रष्टरुपमा भन्न थालेका छन् ।

जुनसुकै ठूला प्रयोगले ठूलै प्रभाव पार्छन् । बजारलाई बन्धनमुक्त बनाएर मानिसको जीवनलाई अभाव मुक्त बनाउने नवउदारवादका घोषणाको असफलताले विश्वव्यापीरुपमा राष्ट्रहरुका बीच र राष्ट्रहरुभित्रै तनावहरु बढ्दै छन् । साम्राज्यवादले ती साना वा कमजोर मुलुकका सामाजिक आर्थिक तनावहरुलाई आफ्नो पक्षमा पार्न पपुलिज्मको प्रयोग गरेको थियो । साथै, नवउदारवादमा सबैभन्दा सप्रेको सूचना प्रविधि (खासगरी सामाजिक सञ्जाल) लाई औजार बनाएको थियो । तर, आज त्यही पपुलिज्मले स्वयं अमेरिका र युरोपमा अतिदीक्षणपन्थी उभारलाई सघाउँदै छ ।

कस्तो संयोग छ भने नेपालमा पपुलिज्मलाई, सूचना प्रविधि, सामाजिक सञ्जाललाई आफ्नो पक्षमा सङ्गठित गर्ने काम केपी ओलीले नै गरेका थिए ।

अहिले नेकपा एमाले र नेपाली कांग्रेसको सरकार बनेको छ । ती पार्टी र खासगरी नेतृत्वका कारणले गर्दा यसले संकटको दुश्चक्रलाई समाधान गर्न सक्दैन । संसदीय मूल्यका हिसावले

बाँकी पेज ५ मा

रोमाञ्चक बन्दैछ नेपाल प्रिमियर लिग क्रिकेट

काठमाडौँ । काठमाडौँमा जारी नेपाल प्रिमियर लिग (एनपीएल) क्रिकेट अत्यन्त प्रतिस्पर्धात्मक तथा रोमाञ्चक खेलहरूकासाथ प्लेअफ चरणमा पुगेपछि अब रोचक बन्ने देखिएको छ । हालसम्म सम्पन्न २८ वटा खेलका नतिजाले आगामी खेलहरूले नेपालमा क्रिकेटको लोकप्रियतालाई भन्नु उचाइमा लैजाने स्पष्ट छ ।

नेपालका सबै प्रदेशको प्रतिनिधित्व गरेका आठ टोलीमध्ये चार टोली शीर्ष स्थानमा पुगेका छन् । यसमध्ये सर्वाधिक १२ अंक हासिल गर्न सफल सुदूरपश्चिम रोयल्स तथा अंक तालिकामा १० अंक प्राप्त गरेर दोस्रो स्थानमा पुगेको जनकपुर बोल्डसबीच पुस ३ गते बुधवार दिउँसो प्रतिस्पर्धा हुँदैछ । शीर्ष दुई स्थानमा पुगेका यी दुई टोलीबीच क्वालिफायरमा भिडन्त हुन लागेको हो । यसमा जित्ने टोली फाइनलमा पुग्नेछ । सुदूरपश्चिम र जनकपुर दुवै टोलीले अत्यधिक म्याच जितेकाले दुवै टोलीका खेलाडीहरूमा उच्च मनोबल रहेको पाइएको छ । दुवै टोलीले प्रतियोगिता जित्ने दाबी गर्दै आएका छन् ।

सुदूरपश्चिम टोलीका कप्तान दीपेन्द्रसिंह ऐरीले सुरुदेखि नै उपाधि जित्ने बताउँदै आएका थिए । विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथाको कालापत्थरको ढुंगा अंकित ट्रफी आफ्नो प्रदेशमा लैजान सफल हुने कप्तान ऐरको आत्मविश्वास रहेको छ । एनपिएलको पहिलो म्याचमा विराटनगर किंग्सलाई सहज रूपमा पराजित गरेर आफ्नो बलियो उपस्थिति देखाएको जनकपुर टोलीका कप्तान अनिल शाह पनि मधेश प्रदेशमा ट्रफी भित्ताउन दृढ रहेका छन् ।

यी दुवै टोलीले विगतका म्याचहरूमा ब्याटिङ, बलिङ प्रदर्शन गर्दै दर्शकहरूको मन जितेका छन् । एनपीएल क्रिकेटमा खेल विभिन्न कीर्तिपुर रंगशालामा दिनहुँ भइरहेको दर्शकहरूको भीडले गर्दा अत्यन्त लोभिएका छन् ।

सुदूरपश्चिम तथा जनकपुरको म्याच भएको बखत कीर्तिपुर रंगशालामा दर्शकको संख्या अत्यधिक हुने गरेकाले बुधवारको खेलमा पनि दर्शक व्यवस्थापन चुनौती हुन सक्ने आकलन गरिएको छ । सुदूरपश्चिम टोलीका समर्थकहरूले देउडा तथा जनकपुरका समर्थकहरूले स्थानीय भाखामा नाचगान गरेर माहौल रमणीय बनाउँदै आएका छन् ।

खेलमा पूर्वानुमान गर्न कठिन हुन्छ । एनपिएलमा सशक्त उपस्थिति देखाएको सुदूरपश्चिम तथा जनकपुर जस्तो टोलीलाई पराजित गर्न सफल चितवन राइनोज टोली अहिले अंकको आधारमा तेस्रो स्थानमा रहेको छ । बुधवार बिहान समान ८ अंक प्राप्त गरेको चितवन राइनोज तथा कर्णाली याक्सबीच खेल हुँदैछ । तर काठमाडौँ गुर्खाजले पनि समान आठ अंक हासिल गरे तापनि रनरेटका आधारमा प्लेअफबाट बाहिरिनु पर्यो । लिग चरणमा चितवन टोली कर्णालीसँग सात रनले पराजित भइसकेको भएता अब हुने 'इलिमिनेटर' प्रतिस्पर्धा चितवन र कर्णाली टोलीका लागि महत्वपूर्ण मानिएको छ । क्वालिफायरमा पराजित हुने टोलीसँग इलिमिनेटरमा जित्ने टोलीले खेल्नेछ । विजयी हुने टोलीका लागि फाइनलको ढोका खुल्ला हुनेछ ।

नेपालीलाई सफलता: एनपीएलमा हालसम्म सबैभन्दा बढी विकेट अतिथि खेलाडी स्केट कुगेलेइनले १३ लिन सफल भएका छन् । त्यसपछि नेपालका ललित राजवंशी र रिजन ढकालले समान १३ विकेट लिएर आफ्नो क्षमतालाई प्रदर्शन गरेका छन् । करण केसीले भने १२ विकेट लिएका थिए । यसैगरी सर्वाधिक २७९ रन रोहित पौडेलले लिन सफल भएका छन् । उनी पछि सर्वाधिक रन लिनेमा अतिथि खेलाडीहरू छन् । तर नेपाली खेलाडीहरूले पनि यसो रन लिन सफल भएका छन् ।

सर्वाधिक रन लिनेको सूचीमा चौथो स्थानमा रहेका नेपाली कुशल मल्लले २०२ रन तथा दिपेन्द्रसिंह ऐरीले १९८ रन लिन सफल भएका छन् । न्युजिल्याण्डबाट एनपिएल खेल्न आएका दिनेश खरेलले १६२ रन तथा अष्ट्रेलियाबाट आएका किशोर महतोले १० विकेट लिएर विदेशबाट खेल्न बोलाइएका नेपालीहरूको सशक्त उपस्थिति देखाएका छन् । अवसरको खोजीमा विभिन्न मुलुकमा रहेका नेपाली क्रिकेटरहरूलाई नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान) ले स्वदेशमा पहिलोपटक आयोजित एनपीएल खेल्न बोलाएर उनिहरूको प्रतिभाको कदर गरेको छ ।

यसरी नेपाली तथा विभिन्न मुलुकका चर्चित क्रिकेट खेलाडीहरूले एकै टोलीमा रहेर खेल्नरहेको यो प्रतियोगिता उपलब्धिमुलक बनिरहेको छ । प्रतियोगितामा नेपाली युवा खेलाडीहरूलाई पनि खेल्ने अवसर दिइएवाट उनीहरू प्रोत्साहित हुन पुगेका छन् । खुल्ला प्रतिस्पर्धाबाट छनोट भएका युवा प्रतिभाहरूले राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलाडीहरूसँग एउटै टोलीमा रहेर खेल्न पाउनु सानो अवसर होइन । एनपीएल क्रिकेटमा खेल्न विभिन्न मुलुकबाट आएका क्रिकेट स्टारहरू कीर्तिपुर रंगशालामा दिनहुँ भैरहेको दर्शकहरूको भिडले गर्दा लोभिएका छन् ।

कीर्तिपुरमै बास : कीर्तिपुर रंगशालाको वरिपरि ओछ्यान ओछ्याएका पनि देखिन्छन् । रंगशाला प्रवेशद्वार नजिक खानेकुराका साथै अन्य सामग्री बेच्नका लागि ठाउँ ओगट्न व्यापारीहरू खुल्ला आकाशमै सुत्ने गरेका छन् । तापक्रम घटेर जाडो बढिरहेको समयमा पनि कीर्तिपुरमा भने क्रिकेटप्रेमीहरूको विहान सबेरै देखि घुईचो लाग्ने गरेको छ । टिकट किनेर चिसो चौरमा बस्दै क्रिकेट हेर्दा पनि दर्शकहरूको उत्साहमा भने कमी देखिएको छैन । काठमाडौँ बाहिरका केही टोलीले म्याच हेर्न काठमाडौँ आउनका लागि

निःशुल्क बसको व्यवस्था गरेर खेलप्रेमीहरूलाई हौसला दिएका छन् । कीर्तिपुर रङ्गशालामा दर्शकहरूले गरेका फोहर सफा गर्ने काममा पनि क्रिकेटप्रेमी युवाहरूले सक्रियता देखाएका छन् ।

नेपालमा एनपीएलका लागि अनुबन्ध भई आएका विश्व प्रसिद्ध क्रिकेट खेलाडीहरूको नेपालको गतिविधिले विदेशमा नेपालको प्रचार भइरहेको छ । उनीहरूले विभिन्न भागको भ्रमण गरेर नेपालको पर्यटन प्रवर्द्धन गरेका छन् । भारतका चर्चित क्रिकेट खेलाडी शिखर धवनले पहिलो पटक एनपिएलमा खेल्न नेपाल आएर सगरमाथा आधार शिविरको भ्रमण गर्न समेत भ्याएका थिए । कर्णाली याक्सका तर्फबाट वटा खेलपछि स्वदेश फर्किएका धवनले सगरमाथा क्षेत्रमा विताएको क्षणका तस्विर तथा समाचार विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय माध्यमले समेत महत्व दिएर प्रकाशित गरेका थिए । एनपिएल क्रिकेट हेर्न नेपाल आएका विश्व विख्यात क्रिकेटर ब्रायन लाराको नेपाल भ्रमणले पनि विश्वमा नेपाललाई चिनाउन मद्दत गरेको छ । उनले पनि सगरमाथा क्षेत्रको भ्रमण गरेका थिए ।

कमेण्टेटरको कमाल : एनपीएल क्रिकेट प्रतियोगिताको प्रत्यक्ष प्रसारणको माध्यमबाट विश्वमा नेपालको व्यापक रुपमा प्रचार भैरहेको छ । एक्सन स्पोर्ट्स अन्तर्राष्ट्रिय टेलिभिजनले क्रिकेट प्रतियोगिताका साथै नेपालको पर्यटन प्रवर्द्धन पनि गरिरहेको छ । क्रिकेटको प्रत्यक्ष प्रसारणमा विश्वमै ख्याती कमाएका कमेण्टेटरहरूले दिनहुँजसो नेपालको हिमाल, कला संस्कृति तथा जनजीवनका बारेमा मुक्त कण्ठले प्रशंसा गरिरहेका छन् । उनीहरूले अङ्ग्रेजी भाषामा नेपाली खाजा मःमःदेखि भक्तपुरको जुजु घौ समेतको बारेमा विश्वको विभिन्न देशमा प्रचार गरिरहेका छन् । बेलाबेलामा डोनको माध्यमबाट देखाइने गरिएको काठमाडौँ उपत्यकाको रमणीय दृश्यले भविष्यमा पर्यटक बढाउन महत्वपूर्ण योगदान गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

आगामी दिनको सम्भावनाको ढोका खोल्न पनि योगदान गरिरहेका छन् । तर नेपालमा सयौं टेलिभिजन भएता पनि एनपीएल हेर्न विदेशी च्यानलको भर पर्नुपर्ने तथा पर्ने तथा अंग्रेजी नबुझ्नेहरूका लागि खेलका गतिविधि बुझ्न कठिनाइ भैरहेको छ ।

एनपिएल विजेताले १ करोड १० लाख पाउने

काठमाडौँ । नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान)ले सिद्धार्थ बैक नेपाल प्रिमियर लिग (एनपिएल) को पुरस्कार राशी घोषणा गरेको छ । एपिएलको विजेताले १ करोड १० लाख रुपैयाँ पुरस्कार प्राप्त गर्नेछ । नेपाली खेलकुदमा विजेता टोलीले पाउने अहिले सम्मकै ठूलो राशि हो । दोस्रो हुने टोलीले ५१ लाख, तेस्रो टोलीले २५ लाख र चौथो १५ लाख प्राप्त गर्ने क्यानको प्रेस विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ ।

एनपिएलको शीर्ष ४ टोलीले २ करोड १० लाख रुपैयाँ पाउने भएको छ । यसअघि क्यानले उत्कृष्ट नेपाली खेलाडीलाई कार दिने बताइसकेको छ । यसबाहेक क्यानले प्रत्येक खेलको प्लेयर अफ दी म्याचलाई ५० हजार र क्याच अफ दी म्याच हुनेलाई २५ हजार प्रदान गर्दै आएको छ ।

एनपिएल अन्तर्गत लिग चरणका कुल २८ खेल सकिए सँगै प्लेअफ समीकरण पूरा भएको छ । एनपिएलको लिग चरणको अन्तिम खेल सोमवार समाप्तिसँगै प्लेअफ समीकरण पूरा भएको हो ।

लिग चरणको समाप्तिमा सुदूरपश्चिम रोयल्स शीर्षमा, जनकपुर बोल्ट्स दोस्रोमा, चितवन राइनोज तेस्रो र कर्णाली याक्स चौथोमा रहेर प्लेअफमा छनोट भए । एनपिएलको प्लेअफको पहिलो खेल बुधवार बिहान ९ बजे तेस्रो स्थानको चितवन र चौथो स्थानको कर्णालीबीच हुनेछ । त्यो इलिमिनेटर खेल हुनेछ । त्यस खेलको विजेता टोलीले फाइनल प्रवेशका लागि दोस्रो क्वालिफायरमा प्रवेश पाउनेछ । पराजित हुने टोली एनपिएलबाट बाहिरिने छ ।

बुधवार दिउँसो १ बजे प्लेअफको दोस्रो खेल हुनेछ । प्लेअफको दोस्रो खेल पहिलो क्वालिफायर खेल हुनेछ । त्यसमा शीर्ष स्थानको सुदूरपश्चिम र दोस्रोको जनकपुर बोल्ट्सबीच प्रतिस्पर्धा हुनेछ । पहिलो क्वालिफायर खेलको विजेता टोली स्वतः फाइनल पुग्नेछ । त्यसमा पराजित हुने टोलीले फाइनल प्रवेशका लागि अर्को मौका पाउनेछ ।

पहिलो क्वालिफायरको पराजित टोली र इलिमिनेटरको विजेताबीच दोस्रो क्वालिफायर खेल हुनेछ । त्यसको विजेता फाइनल पुग्ने दोस्रो टोली हुनेछ । पहिलो संस्करणको एनपिएलको फाइनल शनिवार दिउँसो १२ बजे सुरु हुनेछ ।

जनकपुरले पहिलो क्वालिफायरमा सुदूरसँग खेल्नेछ । चितवन राइनोज, कर्णाली याक्स र काठमान्डु गुर्खाजले समान ४ खेल जित्दै ८/८ अंक जोडे । रन रेटमा चितवन तेस्रो र कर्णाली चौथो हुँदै प्ले अफमा पुगेको हो । कम रन रेटको आधारमा काठमान्डु गुर्खाज भने लिग चरणबाट नै बाहिरिएको थियो ।

फाल्गुनन्द गोल्डकप- उद्घाटन खेल आयोजक र करसाडबीच हुने

काठमाडौँ । सदरमुकाम फिदिममा शनिवार सुरु हुने ११ औँ फाल्गुनन्द गोल्डकपको खेल तालिका सार्वजनिक गरिएको छ । आयोजक फिदिम स्पोर्टिङ क्लबले सामाजिक सञ्जाल मार्फत गोल्डकपको खेलतालिका सार्वजनिक गरेका हुन् । उद्घाटन खेलमा आयोजक फिदिम स्पोर्टिङ क्लबले पाहुना टोली करसाङ एफसी भारतसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ । मच्छिन्द्र एफसी र भापा ११ फुटबल क्लबबीच पुस ७ गते दोस्रो खेल हुनेछ ।

त्रिभुवन आर्मी एफसी र भापाको न्यू स्टार क्लब बाइ पाएर सोम्फे क्वाटरफाइनलमा स्थान बनाएका छन् । पहिलो खेलको विजेताले आर्मी र दोस्रो खेलको विजेताले न्यू स्टारसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ ।

यसैगरी, चर्च ब्वाइज युनाइटेडले विराटनगर सिटी एफसीसँग र एनआरटीले सलहेश युवा क्लब सिरहासँग अन्तिम क्वाटरफाइनल खेलमा प्रतिस्पर्धा गर्नेछ । पुस १५ गते हुने फाइनल खेलको विजेताले १० लाख ५ सय ५५ रुपैयाँ प्राप्त गर्नेछ ।

२०६५ सालदेखि सञ्चालन भएको गोल्डकपको राशि यसपटक दोब्बर बनाइएको हो । गोल्डकपले २०७५ सम्म निरन्तरता पाएको थियो । छ वर्षपछि हुन लागेको गोल्डकपको १०औँ संस्करणको विजेताले चार लाख ४४ हजार ४ सय ४४ रुपैयाँ पाएको थियो । यो संस्करण भापा ११ एफसीले जितेको थियो । आयोजक क्लबका अध्यक्ष दिपेन्द्र थापामगरका अनुसार प्रतियोगितामा ९० लाख रुपैयाँ खर्च हुने अनुमान गरिएको छ । प्रतियोगिताको सर्वोत्कृष्ट खेलाडीले १ थान इभी स्कूटर प्राप्त गर्नेछन् ।

प्रत्येक खेलमा प्लेयर अफ दि म्याच हुने खेलाडीले १० हजार रुपैयाँ, सर्वाधिक गोलकर्ताले १५ हजार रुपैयाँ पाउनेछ । यसैगरी, उत्कृष्ट रक्षक, प्रशिक्षक, फरवार्ड, मिडफिल्डर, गोलरक्षक र उदयमान खेलाडीले समान १० हजार रुपैयाँ गर्नेछन् ।

नेकपामा "ड्रेसकोड", आफ्नै गार्मेन्टमा सिलाइ

काठमाडौँ । नेत्रविक्रम चन्द (विप्लव) नेतृत्वको नेकपाले नेताहरूमा 'ड्रेसकोड' लागू गरेको छ । एको मंसिर २७ गतेदेखि कपिलवस्तुको शिवगढीमा जारी पार्टीको केन्द्रीय समिति बैठकमा महासचिव विप्लवसहितका नेताहरू कालो रंगको कोट,

पाइन्ट र सेतो सर्ट (एकै प्रकारको ड्रेस) लगाएर सहभागी भएका छन् ।

केन्द्रीय कार्यालयमा बसिरहेको ९ औँ केन्द्रीय समितिको छैठौँ पूर्ण बैठकमा महासचिव विप्लव सीले 'साम्राज्यवाद र दलाल पुँजीवादकाविरुद्ध दृढतापूर्वक मोर्चा

खडा गरौ । समाजवादको नेतृत्वका लागि पार्टीलाई तयार पारौं' भन्ने शीर्षकमा १७ पेज लामो राजनीतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका छन् ।

नेकपाका एक अनुसार नेताहरूले लगाएको पोशाक शिवगढीमा पार्टीले नै सञ्चालन गर्दै आएको गार्मेन्टका उत्पादन गरिएको हो । नेकपाले केन्द्रीय कार्यालय मातहत रहनेगरी जनकम्युन सञ्चालन गरेको छ । उक्त गार्मेन्टमा सर्ट, पाइन्ट, कोट, ज्याकेट, ट्राउजर, टर्न्याक सुट, स्कुल युनिफर्म लगायतका पोशाक सिलाइन्छ ।

नेकपाले विभिन्न जिल्लामा सिजनअनुसारका कृषि उत्पादन गर्दै आएको छ । कफिवस्तु, मोरङ, चितवन, रुपन्देही, दाङ, बर्दिया लगायतका ठाउँमा पशुपालन, सिजनअनुसारका अन्न र नगदेवाली खेती गर्दै आएको नेकपाले जनाएको छ ।

सरकारको....

विषयमा कांग्रेसकै केही नेताहरूले विवाद खडा गरेर सरकार ढल्ने पो हो कि भन्ने आशय प्रकट भयो । जसको जवाफमा नेकपा एमाले अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री ओलीले सरकार अबको १८ महिनामा परिवर्तन हुने आश्वस्त पाउँदै विभिन्न स्थानको कार्यक्रममा स्पष्टिकरण दिदैछन् ।

तर, ओलीको भविष्यवाणी मिलेन । अपभर्ण्ट बनेको देउवा नेतृत्वको सरकारले आफ्नो कार्यकाल पूरा गर्‍यो । शान्तिपूर्णरूपमा आमनिर्वाचन सम्पन्न गराएर मात्र देउवाले राजीनामा दिए । त्यो बीचमा सरकार बाहिरका दलले सरकार ढाल्छौं भनेर कतिपटक भने त्यसको गिन्ती नै छैन ।

एक हप्तामा सरकार ढाल्ने धम्की माओवादीले पनि दिएको थियो-२०६६ सालमा । रूक्माङ्गत कटवाल प्रकरणमा तत्कालीन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले राजीनामा दिएपछि, सडकमा आएको माओवादीले माधव नेपाल नेतृत्वको सरकारलाई एक हप्तामा ढाल्ने चेतावनी दिएको थियो ।

सरकार अहिलै ढल्छ, केही हप्तामा ढल्छ, किसिमस अघि नै ढल्छ, अंग्रेजी नयाँ वर्षमा ढल्छ भनिँदै आएकोमा अहिले फेरि त्यस्तै भाष्य राजनीतिक बजारमा गुञ्जिरहेको छ ।

आइतबार चितवनका पत्रकारले सोध्नुअघि नै गृहमन्त्री रमेश लेखकले जवाफमा भने- ‘म जहाँ पनि जान्छु, एउटा जिज्ञासा राखिरहेको पाउँछु । तपाईंहरूलाई पनि त्यही जिज्ञासा होला सरकार फेरबदल हुन्छ ?’

कांग्रेस-एमाले सत्ता गठबन्धनका एकजना सूत्राधार लेखकले जवाफमा भने- ‘कांग्रेस-एमालेबीचको सम्बन्ध सौहार्द छ । सहमति अनुसार नै ०८४ सम्म जान्छ । सरकार फेरबदल या मन्त्री फेरिने कुरा निरर्थक हुन् । जनतामा अस्थिरताको सन्देश दिन यो भइराखेको छ ।’ सरकार गठन भएको एक महिना नपुग्दै विपक्षी दलका नेता पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ले साउन २२ गते विराटनगर पुगेर ओली सरकार धेरै लामो नजाने भविष्यवाणी गर्दिए । पछि उनले दशैँपछि (२०८१ असोज)मा सरकार ढल्ने समेत दाबी गरे ।

‘वेटिड प्राइमिनिस्टर’ (प्रमुख प्रतिपक्षी दलको नेता)ले सरकारबारे अनेक खालका टिप्पणी गरेपछि, प्रधानमन्त्री ओलीले प्रहरीदेखि कर्मचारीको कार्यक्रममा पुगेर सरकार नढल्ने स्पष्टीकरण दिनुपर्‍यो । सरकार ढल्ने अफवाह फैलिँदा कर्मचारीले काम नगर्ने भय हुने भएकाले प्रधानमन्त्रीले पटक-पटक स्पष्टीकरण दिनुपर्ने अवस्था आयो ।

‘अहिले दिनै सरकार परिवर्तनको हल्ला सुनिन्छ । दशैँपछि तुरुन्त परिवर्तन हुन्छ रे, कुन दशैँ भनेको हो ? ०८४ सालको दशैँपछिको चुनावमा ? ठीकै हो । त्यसभन्दा यता म १ वर्ष ९ महिना रहन्छु । त्यसपछि शेरबहादुरजीलाई हस्तान्तरण गर्छु । मैले पहिला नै भनेको छु । आफैँ फेरिन्छ यो सरकार । त्यसपछि शेरबहादुरजीले नेतृत्व गर्नुहुन्छ । चुनाव उहाँको नेतृत्वमा हुन्छ,’ प्रधानमन्त्रीले प्रहरी प्रशासनलाई आश्वस्त पाउँदै भनेका थिए ।

ओली यत्तिमै रोकिएनन्, कात्तिक ७ गते सरकारको सय दिनको उपलब्धि सार्वजनिक गर्ने बेलामा पनि ओलीले दोहोर्‍याए- ‘सरकार ढाल्ने कुरा दिवासपना हो ।’ ‘सरकार अहिले

ढल्छ, भरे ढल्छ, भोलि बिहानै ढल्छ, भन्नेजस्ता अफवाह पनि फैलाउने गरिएको छ । यो काम गर्न नदिने उद्देश्यले चलाइएको हल्ला हो । कांग्रेस र एमालेजस्ता इतिहास र हैसियत भएका तथा अन्य दलहरू मिलेर बनेको सरकार ढल्ने दिवासपना कसैले नदेखे हुन्छ,’ ओलीले सय दिनको उपलब्धि सार्वजनिक गर्न सिंहदरबारमा आयोजित कार्यक्रममा भनेका थिए ।

मंसिर २० गते चीनबाट फर्केपछि पनि ओलीले त्यही सन्देश दिनुपर्‍यो, ‘मेरो कार्यकाल अब १८ महिना मात्र हो, २०८३ असार पछि शेरबहादुर देउवा प्रधानमन्त्री बन्नुहुन्छ ।’

सरकार ढल्ने विश्लेषण गरेकाहरू र ढल्छ भनेर प्रतीक्षा गरेकाहरूलाई खासै शुभ संकेत छैन । धेरैको आशंका थियो- ‘ओलीले चीनमा वीआरआई ऋण सम्झौता गर्छन् र त्यसको असरले सरकार ढल्छ ।’ ओलीको चीन भ्रमणका बेला वीआरआई फ्रेमवर्क सम्झौतामा हस्ताक्षर भयो, तर ऋण लिने सम्झौता नभई कांग्रेसले तयार गरेको ड्राफ्टमा । विमानस्थलमा आर्लेलगत्तै ओलीले प्रस्ट्याए- ‘हामी ऋण लिन गएका थिएनौं, तर पनि किन त्यही ऋण भनेर सारंगी रेटिएको छ, मैले बुझ्न सकेको छैन ।’

ओलीले चीनमा गरेको सम्झौता कांग्रेस सभापति देउवाले गठबन्धनमा अनुमोदन मात्र गरेनन्, ऋण नलिने सम्झौता गरेको भन्दै ओलीलाई बधाई समेत दिए । मंसिर २१ गते विराटनगर विमानस्थलमा देउवाले भने- ‘प्रधानमन्त्रीज्यूलाई बधाई छ । ऋण लिएको छैन भनेपछि बुभनूस्, ऋण लिएकै छैन ।’

ओली सरकारप्रति देउवाको समर्थन एमालेकै नेताको भन्दा जब्वर छ । सरकारको सय दिनको कामलाई लिएर एमालेकै नेताभन्दा पहिला देउवाले भन्दिए- ‘सरकारको कामबाट कांग्रेस सन्तुष्ट छ, राम्रो काम भएको छ ।’ एमालेसँग असार १७ गते भएको ७ बुँदे सहमतिप्रति कांग्रेस र त्यसमा पनि देउवा प्रतिबद्ध छन् । साउन ६ गते प्रतिनिधि सभामा विश्वासको मत दिने क्रममा भनेको कुरा देउवाले दोहोर्‍याइरहेका छन्, त्यो हो- ‘७ बुँदे सहमतिप्रति कांग्रेस प्रतिबद्ध छ, एमाले इमान्दार होस् ।’

देउवा र ओली एक ठाउँमा हुँदासम्म (जुन अहिलेसम्म छन) अरू आन्तरिक या बाह्य कारणले सरकार ढल्ने सम्भावना क्षीण छन् । सरकारको नेतृत्व लिनुस् भनेर बूढानीलकण्ठ धाउनेलाई देउवाले भनेका छन- ‘पख्रुस्, १८ महिनापछि । अर्थात्, एमालेसँग भएको सहमतिअनुसार २०८३ असारपछि । ओलीले सरकारको नेतृत्व गरेदेखि नै निश्चित अवधिपछि देउवालाई हस्तान्तरण गर्ने बताउँदै आएका छन् ।

कांग्रेस महामन्त्री गगन थापाले सरकारको नेतृत्व लिइदिनुस् भनेर प्रचण्डले हप्तामा एकपटक खबर पठाउने गरेको भनेर मंसिर १३ गते कीर्तिपुरमा भाषण गरेका थिए । कांग्रेसका लागि ‘राजनीतिक विश्वसनीयता’ ठूलो कुरा भएको भन्दै देउवाले सरकारको नेतृत्व गर्ने प्रस्ताव लिएर आउनेलाई थर्काएर पठाउने गरेको कांग्रेस नेताहरू बताउँछन् । असार १७ मा कांग्रेस-एमालेबीच गठबन्धन बन्दा यसलाई ‘अन्तिम विकल्प’को सरकार भनिएको थियो । संसद्को पहिलो र दोस्रो दल मिलेर सरकार बनाउने जोखिमपूर्ण अभ्यास थाल्नुअघि कांग्रेस र एमालेबीच धेरै चरणको

छलफल भएको थियो ।

‘अन्तिम विकल्प’ असफल भयो भने परिस्थिति सम्हालिनसक्नु हुन्छ भन्नेमा दुई दलका शीर्ष नेता र सूत्राधार हरूले विमर्श गरेका थिए । ‘३२ सिटे’ दलले संसदका पहिलो र दोस्रो दललाई हल्लाउने परिस्थिति, कहिले कांग्रेस र कहिले एमालेसँग मिलेर एकअर्काविरुद्ध खेलेको निष्कर्षसहित उनीहरू मिल्ने अवस्था सिर्जना भएको थियो ।

कांग्रेस-एमाले मिल्ने परिस्थिति घरेलु आवश्यकताले निम्त्याएको थियो, न कि प्रचण्डले दाबी गरेजस्तो समुद्रपारिबाट सरकार ढालिएको हो । जुन परिस्थिति र आवश्यकताले कांग्रेस-एमालेले सरकार बनाएका थिए, त्यसमा कुनै बदलाव आएको छैन । बरु प्रचण्डको बोलीमा काफी बदलाव आएको छ- ‘बेचन भ्ना पक्राउ भएकाले सरकार ढलेको, गिरिवन्धुको फाइल खुल्न थालेपछि, सरकार ढलेको, बंगलादेशमा हसिनालाई हटाउने शक्तिले सरकार ढालेको आदि ।’

देउवा र ओली एकठाउँमा हुँदासम्म अरू आन्तरिक या बाह्य कारणले सरकार ढल्ने सम्भावना क्षीण छ । सरकार गठन/विघटनको मुख्य फ्याक्टर आन्तरिक नै हो, बाह्य भन्ने जुन हौवा छ, त्यो सहायक मात्र हो । उत्पात राम्रो काम गरेर होइन, ओली र देउवाको स्वार्थ मिलेका कारण गठबन्धनलाई सर्दी लाग्ने सम्भावना तत्काल देखिन्छ ।

भक्तपुर....

असम्भव छ । तर, भक्तपुरबारे एकैपटक जान्न बुझ्न सकिनेगरी महोत्सव डिजाइन गरिएकाले महोत्सव छुटाउनेले भक्तपुर बुझ्ने अवसर छुटाउने महोत्सव सचिवालय संयोजक गौतम लासिवा बताउँछन् । पाँच दिने भक्तपुर महोत्सव दरबार क्षेत्रमा एक कार्यक्रम गर्दै महोत्सव समापन गरिएको घोषणा गरिएको हो ।

महोत्सवको क्रममा सामान्य दिनहरूमा दैनिक एक लाख र शनिवार अनि आइतबार सार्वजनिक विदाको दुई दिन अनि अन्तिम दिन दुई दुई लाख आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरू महोत्सव हेर्न आएको अनुमान छ । भक्तपुर महोत्सव सफिएसँगै जिल्लाकै अर्को नगरपालिका मध्यपुर थिमिमा पुस १२ गतेबाट मध्यपुर महोत्सव शुरु हुँदैछ । पूर्व घोषित तालिका अनुसार पुस १२, १३ र १४ गते गरी तीनदिने मध्यपुर महोत्सव हुने भएको हो ।

पर्यटन विकासका लागि मध्यपुर महोत्सव २०८१ ले गति लिने आयोजक मध्यपुर थिमि नगरपालिकाले जनाएको छ । महोत्सव मुख्य गरी थिमि शिखरचोकदेखि नगदेश र बोदे हुँदै तिगानीको नीलबाराही स्थानसम्मका ऐतिहासिक बस्ती क्षेत्रलाई प्रदर्शनी स्थलको रूपमा प्रस्तुत गरिने जनाइएको छ । यसरी यो महोत्सव करिब ५.५ किलोमिटर लामो क्षेत्रमा सञ्चालन हुने जनाइएको छ ।

भक्तपुर, चाँगुनारायण, धुलिखेल, जिरीजस्ता लोकप्रिय पर्यटकीय गन्तव्यहरूको स्वागतद्वारको रूपमा रहेको काठमाडौँ उपत्यकाको केन्द्र भागमा अवस्थित मध्यपुर थिमि नगरपालिका पुरातात्त्विक एवम् सांस्कृतिक सम्पदाले सम्पन्न भएको र यही कारण आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई मध्यपुर थिमि नगर भित्राउन महोत्सव गर्न लागेको मध्यपुर थिमि

नगरपालिकाका प्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले बताए ।

मध्यपुरलाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न पहिलो पटक वि.सं. २०५५, दोस्रो पटक २०५८ र तेस्रो पटक २०६१ मा मध्यपुर महोत्सव आयोजना गरिएको थियो । यो चौथो पटकको महोत्सव हो ।

२१ औँ....

नेवारी परम्परागत बाजा, धुन्याँ तथा भाँकीका साथ अगाडि बढेको र्याली नगर परिक्रमापछि वसन्तपुरमा पुगेर औपचारिक कार्यक्रममा परिणत भएको थियो । कार्यक्रम ज्यापु संस्कृति विकास कोषको आयोजनामा भएको हो ।

कार्यक्रम प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको आतिथ्यतामा सम्पन्न भएको थियो । कार्यक्रममा उपप्रधानमन्त्री एवं सहरी विकासमन्त्री प्रकाशमान सिंहले परिश्रम गर्नेलाई कदर गर्न जान्नुपर्ने बताउनुभयो ।

उहाँले समाजमा गर्नेहरूलाई हेर्ने दृष्टिकोणमा परिवर्तन जरुरी रहेको बताउनुभयो । किसानलाई समाजमा सम्मान र कदर गर्न सक्नुपर्ने उहाँको भनाइ छ ।

कार्यक्रममा काठमाडौँ महानगरपालिका उपप्रमुख सुनीता डंगोलले नेवार समुदायभित्र पनि विभिन्न समुदायका पर्वहरूको आ-आफ्नै महत्व रहेको बताउनुभयो ।

उनले देशलाई आर्थिक रूपमा सम्पन्न बनाउन र देशको संस्कृतिको जगेर्ना गर्न जुटेर अघि बढ्नुपर्ने बताइन् ।

ज्यापू समुदायको संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने उद्देश्यका साथ विसं २०६१ सालदेखि य:मरी पुन्ही सँगसँगै उपत्यका लगायत देशभरका ज्यापू समुदायहरूले राष्ट्रिय ज्यापू दिवसलाई पर्वकै रूपमा मनाउँदै आएको छ ।

नेपाल भाषामा “ज्या” भनेको काम र “पू” भनेको बीउ हो । निरन्तर खेती किसानीमा संलग्न हुने मिहिनेती र पौरखको रीत र परम्परा नै ज्यापू संस्कृति हो ।

नेवारी समुदायको समेत मूल संस्कृतिको रुपमा रहेको यसको संरक्षणका लागि सरकारले ज्यापू दिवसलाई राष्ट्रिय दिवसको मान्यता समेत दिएको छ ।

विक्रम संवत् २०६१ सालमा तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृत्वको सरकारले यसलाई राष्ट्रिय दिवसको मान्यता दिएको हो ।

कहिले

भन्दियो भने त्यो कागको पछाडि दौडिएर आफू ‘खाल्डो’मा पर्दासम्म कान समाउँदैन् ।

सायद उनीहरूलाई थाहा नहुन सक्छ ! नेपालमा २ महिना अघि कुनै सरकार बनेको छैन । वर्तमान नेपाल सरकार बनेको मंसिर ३० गतेबाट ठ्याक्कै ६ महिना पूरा भयो । नेपाली कांग्रेसको समर्थनमा एमालेका अध्यक्ष ओली गत असार ३० गते प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त भएका थिए । र, निरन्तर सरकारको प्रधानमन्त्रीकै रुपमा छन् ।

अब सोच्नुस्, ती विष्टको भनाई अनुसार २ महिना अघि मात्रै बनेको र महिना दिन भित्रै ढल्नेवाला नेपाल सरकार कुन हो ?

हुनसक्छ विष्टले अन्तरवार्ताका क्रममा वर्तमान नेपाल सरकार कहिले बनेको थियो ? त्यो मिती बिसिएका हुन् । अनि यो पनि हुनसक्छ, ओली नेतृत्वको सरकार महिना भित्रै ढल्दैछ । जे सुकै होस् ।

आम सर्वसाधारण नेपालीहरूका निम्ती भने यो खबर ‘कागलाई बेल पाक्यो, हर्ष न बिस्माट्’ भने जस्तै हो ।

यद्यपी, यस्तो भन्दै गर्दा देश र जनताले राजनीतिक स्थिरता खोजिरहेका छन् । त्यसको जगमा दिगो विकास खोजेका छन् । धार्मिक, ऐतिहासिक र प्राकृतिक विविधताले विश्वकै नमुना देशको समुन्नत सम्बृद्धि खोजेका छन् । शान्ति अनि सुशासनको सुनिश्चितता खोजेका छन् । राष्ट्रप्रेमी, देशभक्ति र स्वाभिमानी ‘भिजनरी’ नेतृत्व खोजेका छन् । जनताप्रति जिम्मेवार, उत्तरदायी, जवाफदेही र पारदर्शी ‘सरकार’ खोजेका छन् ।

तर, नेपालीहरूका यि चाहाना ‘आकाशको फल आँखा तरी मर’ भनेजस्तै भएको छ । जनजिब्रोमा आउने गर्छ, ‘एउटा राजा हटाएर सयौँ राजा ल्यायौँ !’ आज नियाल्ने हो भने नेपाल र नेपालीका ऐतिहासिक, परम्परागत मुल्य-मान्यता, धर्म-संस्कृती, धराशायी बनाईदैंछ । देशको नक्सामा समेटिएको भूभागमा बस्ने नेपालीले खुलेर म नेपाली हुँ भन्न सक्ने अवस्था छैन । विज्ञान र नयाँ सम्यतासँगै आएका प्रविधीको दासत्व प्रवृत्तिका कारण समाजमा विकृति, विसंगति सँगै नयाँ थुप्रै चुनौतीहरू देखा परेका छन् । पुराना पुस्ता सरकारको कार्यशैली देखेर वाक्कदक्क छन् । नयाँ पुस्तालाई भररोसा नै छैन । राज्य, सत्ता र नेतृत्वप्रति वितुष्णा बढ्दो छ । अन्याय, अत्याचार, भ्रष्टाचारको जालो मौलाउँदै छ ।

समाज, देश, सत्ता र सरकारको नेतृत्व गर्नेहरू विधी, पद्धति, नियम, कानून र मायांदाको उल्लंघन गर्दै हिँडिरहेका छन् । जसका कारण ‘सानालाई ऐन, ठूलालाई चैन’ भन्ने भाष्य स्थापित हुँदैछ । सर्वसाधारणले समान अधिकारको प्रत्याभुति गर्न पाएका छैनन् । जताततै नातावाद, कृपावाद र चाकडीप्रथाले नराम्रोसँग जरा गाडेको छ । अनुत्पादक क्षेत्रमा देशको लगानी बढि छ । टुक्रे योजनाले प्राथमिकता पाउँदैछ । सामाजिक हितका निम्ती हैन, सत्ताको नेतृत्व र तीनका आसेपासेका स्वार्थसिद्धिका लागि योजना विनियोजन गरिन्छ । त्यसको उचित कार्वान्वयन हुँदैन । बिकास योजनामा गुणस्तरीयता भन्दा बढि कमिसनको हिसावकिताव चेकजाँच गरिन्छ ।

एकातर्फ, देशमा स्वदेशी तथा विदेशी लगानी ल्याउने तर्फ सरकारको ध्यान छैन । देशमा भएका उद्योग, कलकारखानाले निर्मित पारदर्शी हिसावले राजश्व बुझाउँदैन् । उपयोग गरेको विजुली तथा पानीको महशुल तिर्दैन् । कम्पनी घाटामा देखाउँदै अकुत सम्पती थुपारिरहेका छन् ।

अर्कोतर्फ, नव उद्यमीहरूका निम्ती सरकारले सुरक्षाको ग्यारेन्टी दिन सकेको छैन । सोभ्लासभा जनताले जेनतेन गरेर चलाउन सुरु गरेका कम्पनी र उद्योग कलकारखानाहरू राज्यको चर्को कर असुली धन्दाका कारण खण्डहर बन्दैछन् । सरकारले लगानीको ग्यारेन्टी दिने कुनै कार्यक्रम ल्याउँदैन् । अनुदान, सहलियत पूर्ण कर्जा सामान्य नागरिकले पाउँदैन् ।

अर्भोपनि कतिपय जनताले उचित गुणस्तरीय उपचार हैन, सिटामोल मात्रै नपाएर ज्यान गुमाउनु पर्ने बाध्यता कायम नै छ । नेताको उपचारका निम्ती भने सरकारले करोडौँ रकम खर्च गर्छ । हिजो जनताको जनजीवन फेर्ने सपना देखाएर चप्पल पट्काउँदै सत्तामा पुगेकाहरूको जीवनशैली आज लोभलाग्दो छ ।

गुणस्तरीय आधारभुत आवश्यकता हरेक नागरिकको पहुँचमा कागजमा मात्रै सिमित हुन पुगेको छ । कानुन छ, कार्वान्वयन छैन । कार्वान्वयन हुन्छ, समानता हुन्न । समग्रमा भन्नुपर्दा देशको हालत सम्हाल्न नसक्ने गरि बिग्रिदैछ । यसतर्फ समयमै ध्यान पुर्‍याउन नसके राष्ट्रकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाले कवितामा ‘नेपाली हामी रहौँला कहाँ नेपालै नरहे’ भने जस्तै नहोला भन्न सकिन्न !

अहिलेसम्म आलोपालो

प्रधानमन्त्री, मन्त्री बनेकाहरूलाई देशको यो कान्तिविजोक हुँदा मनमा के लाग्छ ? त्यो मलाई थाहा छैन ।

तर, मलाई यत्ति थाहा छ । थुप्रै निर्मला पन्तहरूले न्याय पाउन सकेका छैनन् । तुइन तरिर्हँदा नदीमा बेपत्ता भएका दार्चुलाका जयसिंह धामीहरू अझै भेटिएका छैनन् । नारायणहिटी, मदन भण्डारी जस्ता हत्याकाण्ड ‘रहस्यको गर्भ’ मै छ । देशको अर्थतन्त्र रेमिट्यान्सले नै धानिरहँदा पनि बिपिन जोशीहरूका अवस्था बेखबर छन् । अन्ततः अर्काको देशमा आफ्नो रगत, पसिना अनि स्वाभिमान वेचेर धन अनि खुसी किन्न परदेश गएकाहरू ‘कफनमा’ फर्किन बाध्य छन् । उनीहरूका असह्य पीडा, रोदन, चित्कार अनि अन्तिम श्वास फेर्दा नेपालप्रतिको भावना सरकारले महसुश गर्न सकेको छैन ।

मलाई यो पनि थाहा छ । आफू व्यवसायका कारण आर्थिक रूपमा डुबेका र त्यसका लागि सरकारी नीतिहरू दोषी रहेको भन्दै संसद भवन अगाडी आफैँलाई आगो लगाएर जलाएका प्रेम आचार्यहरूको गुनासो बुझ्न सकेको छैन । न त देशमा आफ्नो भविष्य नदेखेर जतिसक्दो छिटो स्वदेश छाड्न पाउँ भन्दै बालकुमारीमा प्रदर्शन गर्दागर्दै सरकारी गोली खाएर मृत्युवरण गरेका अछामका वीरेन्द्र शाह र दैलेखका सुजन रावतहरूको मनकांक्षा सुन्न सकेको छैन ।

यति लेख्दै गर्दा त्यसोभए देशमा विकास नै भएको छैन त ? भन्ने प्रश्न उब्जिन सक्छ । हो, विकास भएको छ । तर, त्यति मात्रै जति समयमापन विकासक्रम अनुसार न्युनतम नभई नहुने थियो । समयसँगै देशमा थुप्रै राजनीतिक परिवर्तन भए । तन्त्र फेरियो । दल फेरिए । नेता फेरिए । सरकार ढल्यो । नयाँ सरकार बन्यो । प्रत्रानमन्त्री फेरिए । मन्त्री फेरिए । तर, के देशमा कति तीनै राजनीतिक दलले देशमा ‘तन्त्र’ फेर्ने बेला देखाएका सपना जस्तै मुलुकको अवस्था फेरियो त ? चुनावअघि जनतासँग प्रतिबद्धता गरेजस्तै जितेपछि पटकपटक मन्त्री प्रधानमन्त्री अनि जनप्रतिनिधी बनेकाहरूले भनेजस्तै नयाँ व्यवस्थामा जनताको अवस्था फेरियो त ?

हो मलाई थाहा छ, यो देशमा पटकपटक सरकार ढल्यो, ढालियो । अनि, फेरियो । तर, त्यो ढालेको व्यवस्था, ढालिएको सरकार अनि फेरिएका नेतृत्वले राष्ट्र, राष्ट्रियता सँगै आम नेपालीहरूका निम्ती के गरे ?

सत्य, तथ्य अनि निष्पक्ष भएर सायदै यसको जवाफ कसैले दिन सक्ला !

तर, मलाई लाग्छ । यसको जवाफ हरेक नेपाली नागरिकले मान्नुपर्छ । देशको यो दुरावस्थामा हुँदासम्मको नैतिक जिम्मेवारी सबैले लिनुपर्छ । किनकी, प्रश्न गर्नेले उत्तर पनि दिन सक्नुपर्छ । फल प्राप्तीको चाहाना राख्नेले पसिना बगाउन सक्नुपर्छ । राष्ट्रले मलाई के दियो भनेर सोध्नेले देशका निम्ती मैले यो दिएँ भन्न सक्नुपर्छ । फलानो फलानोका कारण देश बिग्रियो भनेर गाली गर्नेले राष्ट्रहितका निम्ती योगदान गर्न तयार हुनुपर्छ ।

अब आम नेपालीलाई के गुम्यो ? के बिग्रियो भनेर आरोपप्रत्यारोप मात्रै गरेर बस्ने छुट छैन । देशको दुरावस्थाका कारण निराश बनेर नेतालाई गाली गर्दैमा भाविपुस्ताको ‘सराप’ बाट उन्मुक्ति पाईदैन ।

त्यसैले अब समस्त नेपालीले व्यवस्थालाई दोष दिन छाड्नुपर्छ । नेतालाई गाली गरेरै खुसी भइराख्ने प्रवृत्ति त्यागनुपर्छ । वितृष्ण र नकरात्मक दृष्टिकोणलाई तिलाज्जली दिनुपर्छ । सँगै सुरु गर्नुपर्नेछ, सम्बृद्ध राष्ट्र बनाउने अभियान ! जनताप्रति उत्तरदायी, जिम्मेवार, पारदर्शी, जवाफदेही, दुरदर्शी, भिजनरी, परिपक्व, राष्ट्रप्रेमी नेतृत्व बनाउने अभियान !

सायद, त्यसपछि बन्नेछ । आम नेपाली ‘जनताको सरकार, नेपाल सरकार’ ।

जय देश ! जय नेपाल !

चलचित्र “कर्मा”को छायांकन सुरु

काठमाडौं । सौरभ चौधरीको निर्देशनमा तयार हुन लागेको चलचित्र 'कर्मा'को शुभ-मुहूर्तसँग छायांकन पारम्भ गरिएको छ । निर्देशक चौधरीले आफ्नो आगामी एक्सन चलचित्रको छायांकन शुक्रवारदेखि दाङको घोराहीबाट सुरु गरेका हुन् । ४० दिन दाङ र ६ दिन रुकुममा छायांकन हुने सिनेमाको मुख्य भूमिका निभाइरहेका कलाकार विपिन कार्की, उपासना सिंह ठकुरी, मुकुन्द भुसाल र दिव्यदेवको

सहभागीतामा शुभ-मुहुर्तसँगै
छायांकन पारम्भ गरिएको हो ।

यो अभिनेत्री चलचित्रमा
उपासना अभिनेता कार्कीको
जोडीको रूपमा देखिने छिन् भने
मुकुन्द नेगेष्टिभ क्यारेक्टरमा देखिने
भएका छन् । विपिन र उपासनाले
पहिलो पटक चलचित्रमा सहकार्य
गर्न लागेका हुन् ।

एक्सन ड्रामा जनरामा
निर्माण हुने यस चलचित्रको
कथा निर्देशक चौधरी स्वयंले
लेखेका छन् । निर्देशक चौधरीका

अनुसार यो चलचित्रमा अभिनेता विपीनलाई पहिलोपटक एक्सन अवतारमा देख्न पाइनेछ ।

यसअघि निर्देशक चौधरीले यसअघि 'अगस्त्यः च्याप्टर १'को निर्देशन गरेका थिए । 'कर्मा' उनको तेस्रो निर्देशकीय फिचर सिनेमा हो । निर्देशक चौधरीलाई 'अगस्त्यः च्याप्टर-१'बाट दर्शकहरू र समीक्षकहरूको राम्रो प्रतिक्रिया प्राप्त भएको थियो, जसले गर्दा 'कर्मा'प्रति पनि उच्च अपेक्षा गरिएको छ । आर्टिस्टिक इनटरटेनमेन्टको प्रस्तुति रहने 'कर्मा'मा बसन्त लम्सालको लगानी रहनेछ ।

छायांकन सुरु हुनु अगावै अन्तर्राष्ट्रिय प्रदर्शन अधिकार विक्री गर्न सफल भएको 'कर्मा' नयाँ वर्षको छेको पारेर आगामी चैत्रको २९ गते प्रदर्शनमा आउने घोषणा गरिएको छ ।

भषण र शान्ति श्रीको “माया बराबर” बजारमा

काठमाडौँ । भूषण खतिवडा र शान्ति श्री परिवारको आवाजमा नयाँ गीत 'माया बराबर' सार्वजनिक गरिएको छ । फिन्जु पाख्रिनका प्रेमिल शब्दमा गायक भूषण खतिवडाकै सङ्गीत सुन्न सकिन्छ ।

‘नैपमेलो’ नामको युटु
युब च्यानलमा सार्वजनिक
गरिएको गीतको भिडियोलाई
पनि उतिकै प्रेमिल प्रस्तुतिका
साथ तयार गरिएको छ ।
सार्वजनिक भिडियोमा रियल
जोडी लक्ष्मी बर्देवा र जीवन

भट्टराईको सफल प्रेम यात्रालाई
मनोरञ्जनात्मक शैलीमा
प्रस्तुत गरिएको छ ।

उत्सव दाहालको
छायाङ्गनमा तयार भिडियोमा
लक्ष्मी र जीवनसँगै सागा
दाहाल, विशाल पहारीको
अभिनय रहेको छ । सार्वजनिक
गीतमा हेमन्त कान्छा
रसाइलीको सारङ्गी, रत्न विकेको
बाँसुरी, सञ्जीव बराइलीको
गितार तथा श्यामस्वेत
रसाइलीको मिक्सिड मास्टरिड
रहेको छ । यस 'माया बराबर'
गीतको भिडियोलाई कलाकार
द्वय लक्ष्मी र जीवनले नै
निर्देशन गरेका हुन् ।

ज्याकी च्यान अभिनित “कराँते किड”
नयाँ श्रंखलाको टेलर सार्वजनिक

काठमाडौं । हलिउड आधारित फिल्म श्रृंखला 'कराँते स्टुडियो सोनीले विश्ववर्चिर्त किड : लिजेन्ड्स' सार्वजनिक मार्सल आर्टसको कलामा गरेको छ । ज्याकी च्यान स्टारर

यो एक्सनप्रधान फिल्म ३० मे, २०२५ मा रिलिज हुनेछ ।

यस फिल्ममा दुई सिद्धहस्त कलाकार च्यान र राल्फ म्याचियो एकसाथ छन् । फिल्ममा म्याचियोले ड्यानिल लारुसो र च्यानल मिस्टर हानको भूमिका निर्वाह गरेका छन् । अमेरिकामा जन्मिएका चिनियाँ स्टार बेन वाडले लि फोड नामक नयाँ विद्यार्थीको भूमिका निर्वाह गरेका छन् ।

च्यान र म्याचियोले
विश्वव्यापी अडिसन आयोजना
गरेपछि वाडलाई फिल्ममा
कास्ट गरेका थिए । नेपालमा
समेत ज्याकी च्यानका प्रशंसक
धेरै छन् । २०७२ सालको
भूकम्पको क्रममा राहत
वितरणका लागि अभिनेता
ज्यान युनिसेफमार्फत नेपालमा
समेत आएका थिए ।

गुणस्तरीय कपडा र मर्यादा सिलाईको लागि

बुलसी टेलर्स

लेडिज एण्ड जेन्ट्स सर्टिफाइड सेन्टर

शंखधर चोक
शंखधर पाटी प्यालेस संगै

फोन: ५०९३५१०, ९८४१२९३४९, ९८४१६३७५४

अर्जुन श्रेष्ठ
को-अर्डिनेटर
९८४९३००४९६, ९८४४७४४९१६

इन्द्रभक्त श्रेष्ठ
व्यवस्थापक
९८४९४०४७९१, ९८०३९१०८७

स्वा. अनुभव र व्यवस्थापनको उत्कृष्ट संगम

यचु पार्टी मेन्यू

रेण्डम एण्ड वयावर्डिङ्ग समिस

अनुभव र विधि (आवकालासयनका लागिआवकालासयनका लागि) अनुभव
 फोन नं. ९७७०२०२, ९७७०२०२०२, ९७७०२०२०२, ९७७०२०२०२

प्रकाशक/कार्यकारी सम्पादक: दीपक श्रेष्ठ, सम्पादक: दीपिका श्रेष्ठ, व्यवस्थापक: दिवस श्रेष्ठ, कार्यालय: सुन्दरनगर, मध्यपुर थिमि-३, भक्तपुर, फोन: ६६३३६५२, ९८५११०२२७३, मद्रुण: धिम्ले अफसेट प्रेस, अनामनगर, **web news portal : www.thimitimes.com.np/**